

LEGISLACIÓ AMBIENTAL ANDORRANA

PROJECTE FINAL DE CARRERA
SEGON SEMESTRE 2011-2012

AUTORA:

Dina Chiguen Dian

TUTOR DEL PROJECTE:

Carles Barriocanal

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

AGRAÏMENTS

L'autora d'aquest treball vol agrair la bona disposició i col·laboració de les persones que d'una manera o altra han participat en la seva elaboració, tant en el suport moral com en la revisió crítica o proporcionant informació valuosa.

Especialment a la seva mare i germana que sense dubte han sigut les persones que han mostrat interès i preocupació i han aportat la força necessària per poder tirar endavant aquest projecte, al seu tutor Carles Barriocanal que l'ha recolzat i l'ha guiat en tot el procés de realització conjuntament amb la Marta Crespo, Marta Domenech i Jordi Guillemet. Al seu amic Miguel Castilla, per col·laborar amb la recollida d'informació i a tots aquells amics que en algun moment m'han demanat per l'estat del projecte.

A tots ells, moltes gràcies.

ÍNDEX

I. ÍNDEX DE TAULES.....	10
II. ÍNDEX DE FIGURES.....	12
III. MEMÒRIA.....	13
1. INTRODUCCIÓ.....	15
1.1 OBJECTE I MOTIVACIÓ D'ESTUDI.....	15
1.2 ÀMBIT D'ESTUDI.....	15
1.2.1 <i>Situació geogràfica</i>	15
1.2.2 <i>Característiques humanes</i>	17
1.2.2.1 Dades demogràfiques.....	17
1.2.2.2 Activitats econòmiques.....	17
1.2.3 <i>Característiques físiques</i>	18
1.2.3.1 Relleu i geologia.....	18
1.2.3.2 Clima.....	19
1.2.3.3 Vegetació i fauna.....	19
1.2.4 <i>Breu història andorrana</i>	20
2. ANTECEDENTS.....	21
2.1 EVOLUCIÓ DE LA LEGISLACIÓ.....	21
2.1.1 <i>La Constitució Andorrana</i>	21
2.1.2 <i>Les competències i potestats dels Comuns</i>	22
3. MARC LEGAL AMBIENTAL A ANDORRA.....	25
3.1 NORMATIVA DE L'AIGUA.....	27
3.1.1 <i>L'aigua a Andorra</i>	27
3.1.2 <i>La delimitació de les competències</i>	27
3.1.3 <i>La Llei de policia i protecció de les aigües</i>	29

3.1.4 Reglament relatiu als criteris sanitaris de la QACH.....	30
3.1.5 Reglament de control de les aigües.....	33
3.1.6 Ordre ministerial.....	33
3.1.7 Altres.....	33
3.2 NORMATIVA DELS RESIDUS.....	34
3.2.1 Els residus a Andorra.....	34
3.2.2 Llei 25/2004.....	35
3.2.3 L'Acord de trasllat de residus.....	36
3.2.4 El Conveni de Basilea i altres.....	36
3.2.5. Altres.....	36
3.3 NORMATIVA DE L'ATMOSFERA.....	41
3.3.1 L'atmosfera a Andorra.....	41
3.3.2 Llei sobre la contaminació atmosfèrica i els sorolls.....	41
3.3.3 Decret del 10/9/2010.....	42
3.3.4 Decret del 25/2/2009.....	43
3.3.5 Tractats internacionals.....	43
3.4 NORMATIVA DE L'AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL.....	44
3.4.1 L'AIA a Andorra.....	44
3.4.2 El projecte Llei d'impacte ambiental.....	45
3.4.3. Normativa que exigeix l'AIA.....	45
3.5 NORMATIVA DELS RISCOS.....	46
3.5.1 Riscos naturals a Andorra.....	46
3.5.2 Decret del 2/3/2005.....	46
3.6 NORMATIVA DE LA FAUNA, FLORA I PESCA.....	48
3.6.1 La fauna, flora i pesca a Andorra.....	48

3.6.2 Reglament d'espècies animals protegides.....	49
3.6.3 Reglament de gestió i caça de l'isard.....	49
3.6.4 Llei de pesca i de gestió del medi aquàtic.....	49
3.6.5 Reglament de la pesca.....	50
3.6.6 Reglament de funcionament i gestió dels vedats.....	50
3.6.7 Tractats internacionals.....	50
3.7 NORMATIVA DE L'ENERGIA.....	51
3.7.1 L'energia a Andorra.....	51
3.7.2 Llei 76/2010.....	51
3.7.3 Llei 85/2010	52
3.7.4 Pla director d'estalvi i eficiència energètica.....	52
3.7.5 Reglament energètic en l'edificació.....	52
3.7.6 Decret pel qual es regula l'atorgament de les ajudes	52
3.8 NORMATIVA DEL URBANISME I LA PLANIFICACIÓ TERRITORIAL	53
3.8.1 L'urbanisme a Andorra.....	53
3.8.2 Les administracions urbanístiques	54
3.8.3 La Llei General d'ordenació del territori i urbanisme.....	54
3.8.3.1 La delimitació del dret de propietat.....	56
3.8.3.2 L'edificabilitat.....	56
3.8.3.3 Les cessions obligatòries.....	57
3.8.3.4 La distribució de la iniciativa urbanística.....	57
3.8.3.5 La reparcel·lació i valoració dels terrenys.....	57
3.8.3.6 Els convenis urbanístics.....	58
3.8.3.7 La intervenció en el mercat del sòl.....	58
3.8.4 Règim del sòl.....	58

3.8.4.1 Classificació.....	58
3.8.5 <i>La planificació</i>	62
3.8.5.1 Els projectes d'interès nacional.....	62
3.8.5.2 El POUP.....	62
3.8.5.3 Els planejament d'execució.....	63
3.8.5.4 La suspensió de llicències.....	64
3.8.5.5 El procediment d'elaboració i reforma.....	64
3.8.6 <i>La execució de l'ordenació</i>	65
3.8.6.1 El pla parcial.....	66
3.8.6.2 Els plans especials.....	68
3.8.6.3 Els programes de reforma interior, protecció i sanejament.....	68
3.8.7 <i>La disciplina urbanística</i>	68
3.8.7.1 La desordenació.....	69
3.8.7.2 Les ordres d'execució.....	69
3.8.7.3 La llicència urbanística.....	69
3.8.7.4 La potestat sancionadora.....	71
3.8.8 <i>Altres lleis</i>	72
3.8.9 <i>Propostes de millora</i>	73
4. CONCLUSIONS.....	75
5. BIBLIOGRAFIA.....	78
6. ACRÒNIMS I PARAULES CLAU.....	81
7. PRESSUPOST.....	84
8. ANNEXOS.....	86

I. ÍNDEX DE TAULES

Taula	Títol	Pàgina
Taula 1	La Constitució Andorra	21
Taula 2	Competències dels comuns	24
Taula 3	Organigrama de la gestió de l'aigua a Andorra	28
Taula 4	Objectius del PNR	37
Taula 5	Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra	38
Taula 6	Quadre resum de la documentació necessària en una llicència d'obres relativa a la modificació de l'estat actual del terreny segons la problemàtica geològica-geotècnica observada al plànol d'edificabilitat.	47
Taula 7	Principis i objectius de la LOTUA	54
Taula 8	Els plans amb execució aplaçada i immediata	66

II. ÍNDEX DE FIGURES

Figura	Títol	Pàgina
Figura 1	Situació geogràfica d'Andorra	16
Figura 2	Límits geogràfics d'Andorra	16
Figura 3	Evolució de la població andorrana	17
Figura 4	Evolució de l'estimació del PIB del any 2000 al 2010	18
Figura 5	Climograma. Media del període 1970-2009	19
Figura 6	Organigrama del Govern Andorrà	25
Figura 7	Normativa Ambiental a Andorra	26
Figura 8	Normativa de l'aigua a Andorra	34
Figura 9	Normativa dels residus a Andorra	40
Figura 10	Normativa de l'atmosfera a Andorra	43
Figura 11	Normativa de l'avaluació d'impactes ambientals a Andorra	45
Figura 12	Tipus de vegetació/hàbitat	47
Figura 13	Normativa de la fauna, flora i pesca a Andorra	50
Figura 14	Normativa de l'energia a Andorra	52
Figura 15	Fases de l'activitat urbanística	54
Figura 16	Procediment de sol·licitud de l'autorització	60
Figura 17	Fases essencials del procediment d'elaboració i reforma	63
Figura 18	Normativa de l'urbanisme a Andorra	72

III. MEMÒRIA

1. INTRODUCCIÓ

1.1 MOTIVACIÓ I OBJECTE D'ESTUDI

La legislació ambiental és un complex conjunt de tractats, convenis, reglaments i dret comú que, de manera molt extensa, regulen la interacció entre els components del medi ambient i les activitats humanes. Es va desenvolupar amb la lògica resposta a la necessitat d'explotar els recursos naturals dins d'un marc racional, protecció del medi ambient i aprofitament sostenible. La seva evolució ha sigut més o menys ràpida segons el país o regió incorporant-se paulatinament en totes les rames jurídiques i adquirint, al mateix cop, autonomia pròpia com a disciplina vinculada amb gairebé totes les ciències.

El present treball es centra en el desenvolupament de diversos àmbits de la legislació ambiental del Principat d'Andorra i, més concretament, es pretén analitzar el marc jurídic referent a l'urbanisme i la planificació territorial del país.

La iniciativa personal de realitzar aquest estudi es basa en l'oportunitat d'estudiar i aprofundir en el dret ambiental andorrà per tal de dur a terme un procés d'aprenentatge previ a l'entrada al món laboral en aquest àmbit. A més, trobo interessant el fet de poder establir un primer contacte amb els diferents actors i institucions que intervenen dins d'aquesta esfera.

Per altra banda, és evident la necessitat d'un document o manual que recopili tot el conjunt de la normativa ambiental del país per tal de facilitar la seva difusió pública i proporcionar als ciutadans instruments útils que li permetin establir la seva opinió i aconseguir així un canvi en els hàbits i actituds vers a una consciència ambiental. La democràcia s'ha de sustentar en l'opinió dels ciutadans, i l'opinió requereix de la informació per tal de sustentar-se.

Finalment, també és un clar objectiu el poder subministrar una font d'informació per als estudiants, autoritats, especialistes, funcionaris i investigadors que en algun moment donat requereixin de suport legal

1.2 ÀMBIT D'ESTUDI

1.2.1 Situació geogràfica

El present projecte es centra en el Principat d'Andorra, un dels 6 microestats europeus situat al cor de la serralada dels Pirineus, entre Espanya i França com es mostra a continuació.

Figura 1. Situació geogràfica d'Andorra. Font. Andorra en cifras 2011.

El territori del país té una extensió d'escassos 468 Km² distribuïts administrativament en parròquies. Presenta una altitud mitjana de 1.996 metres sobre el nivell del mar: el punt més alt el lidera el Pic del Comapedrosa amb 2.946 metres d'alçada i el més baix està situat entre la confluència del riu Valira i del riu Runer amb 840 metres.

Al sud fa frontera amb Espanya limitant amb les comarques catalanes de l'Alt Urgell, la Cerdanya i el Pallars Sobirà. Al nord fa frontera amb França limitant amb el departament de l'Ariège.

Els límits geogràfics d'Andorra són els següents:

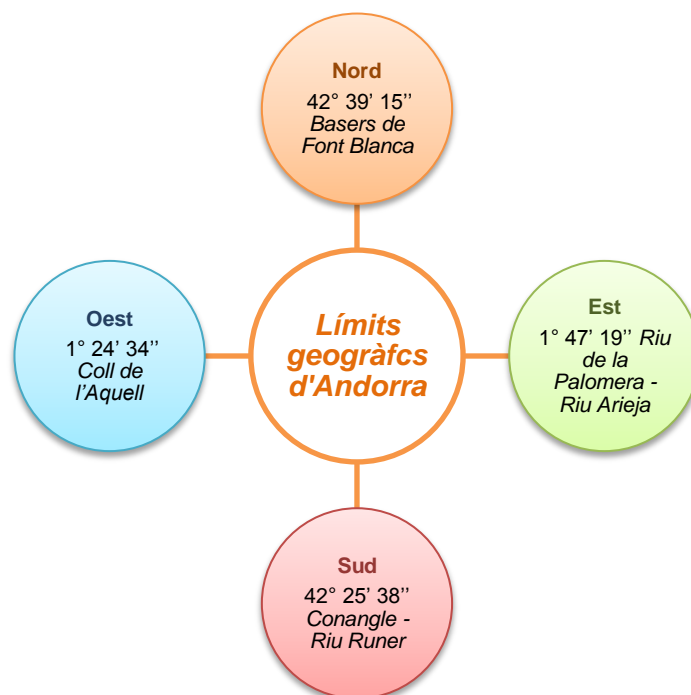

Figura 2. Límits geogràfics d'Andorra. Font. Elaboració pròpia.

1.2.2 Característiques humanes

1.2.2.1 Dades demogràfiques

A l'any 2010 la població total del Principat s'ha situat en 85.015 habitants, dels quals els andorrans i residents espanyols representen conjuntament el 70% de la totalitat de la població, 38,8% i 31,4% respectivament (Andorra en cifras, 2011).

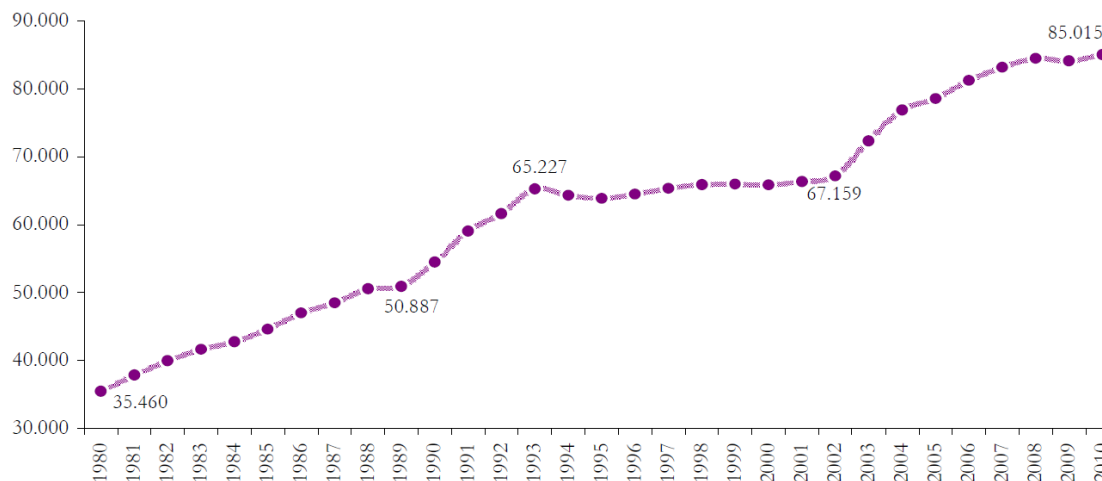

Figura 3. Evolució de la població andorrana. Font. Andorra en cifras, 2011.

El territori andorrà està dividit administrativament en set parròquies que per ordre protocol·lari tradicional són: Canillo, Encamp, Ordino, La Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany, amb Andorra la Vella com a capital i seu del Govern. La institució representació i administració de la parròquia és el Comú; definides com les corporacions públiques amb personalitat jurídica i potestat normativa local, sotmesa a la llei, en forma d'ordenances, reglaments i decrets.

Els nuclis de població principals es situen a les parròquies d'Andorra la Vella i d'Escaldes-Engordany amb 24.574 i 16.948 habitants respectivament segons el cens parroquial del 2007. Al llarg del segle XIX la població andorrana ha experimentat nombroses oscil·lacions amb una població mitjana de 5.500 habitants. Al llarg del segle XX es va produir un important increment demogràfic i, la població va passar a multiplicar-se més de deu vegades degut a l'afluència de treballadors estrangers principalment espanyols i francesos. A l'inici del segle XXI només el 18% dels habitants censats eren andorrans i per un altra banda, es va produir una entrada força notable de treballadors portuguesos.

1.2.2.2 Activitats econòmiques

L'economia tradicional d'Andorra es basava essencialment en l'agricultura i la ramaderia, completada per la indústria tèxtil i del tabac i per l'activitat de les fargues.

Gràcies a la millora de les comunicacions Andorra i al seu estatut jurídic ha experimentat una transformació radical i l'actual economia està enfocada al sector del serveis constituint el 80% del Producte Interior Brut. Els pilars bàsics sobre els quals es desenvolupa l'activitat econòmica

són: el comerç, el comerç, el turisme, l'activitat financera i fins l'arribada de l'actual crisi també hi destacava la construcció. Cal esmentar que el 65% de l'activitat comercial són centralitzades a Andorra la Vella i a Escaldes-Engordany.

El PIB d'Andorra per l'any 2010 va ser de 2636 milions d'euros; un -1,9% menys que el PIB registrat al tancament de l'any 2009 (2686 milions d'euros). La reducció d'aquest indicador macroeconòmic s'ha degut essencialment a la contracció dels sectors de la construcció (-17,8%), la indústria (-3,2%), el comerç (-1,0%) i el sector financer (-0,2%), només experimenta un increment els sectors del transport i les comunicacions (+6,1%) i l'administració pública (+2,3%) (Andorra en cifres, 2011).

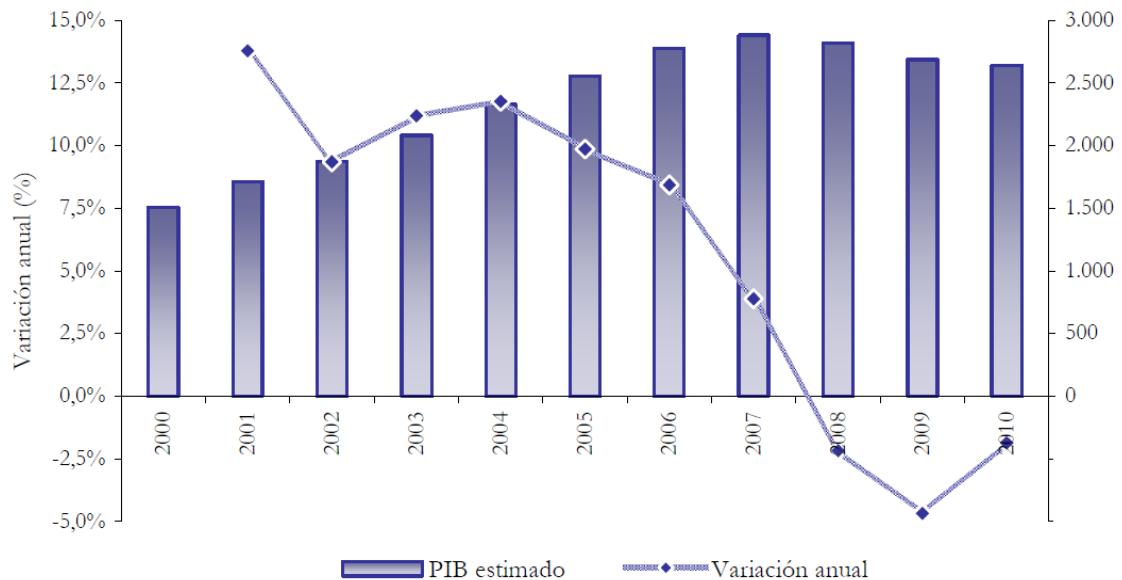

Figura 4. Evolució de l'estimació del PIB del any 2000 al 2010. Font. Andorra en cifres, 2011.

1.2.3 Característiques físiques

1.2.3.1 Relleu i geologia

El territori, situat al Pirineu axial, presenta un relleu abrupte caracteritzat per materials paleozoics i estretes valls per a on flueixen nombrosos curs fluvials que s'uneixen per a formar els tres rius principals: el riu Valira del Nord, el riu Valira d'Orient i el riu Gran Valira.

Comprèn dues valls principals afluents de la Valira: la ribera d'Ordino i la Valira d'Encamp, que s'uneixen a Escaldes. Gràcies a l'origen glacial de les valls, són valls obertes amb replans on s'han instal·lat els assentaments humans, intercalats entre forts pendents que arriben fins les parts altes a on trobem els circs amb estanys com el Juclar.

Andorra té més de seixanta estanys, d'entre els que destaquen l'estany de Tristaina, el de Montmalús, l'estany de l'Illa i l'estany Primer de Juclar.

En resum, l'orografia general del Principat es pot descriure com tot un conjunt de muntanyes d'alçades similars on s'encaixen múltiples valls. Aquestes configuren una xarxa fluvial amb forma de "Y" marcada pels rius Valira d'Orient, Valira del nord i Gran Valira.

Geològicament destaca l'antiguitat dels materials, que són d'edat paleozoica, l'estructura dels materials metamòrfics d'origen sedimentari i la intrusió granítica del bloc del circ de Santa Coloma, Pessons i Garhantillar i els sistemes de falles produïts en fases de distensió del massís. També tenen molta rellevància les formes d'origen glacial i periglacial.

1.2.3.2 Clima

El clima del país és de tipus muntanyenc mediterrani. Les temperatures oscil·len entre els -17°C a l'hivern i 18 °C a l'estiu, hi ha diferències de 10 i 15°C entre zones altes i baixes, per la gran diferència d'altitud. La precipitació varia entre els 700 i 1100 mm anuals i es concentren principalment entre els mesos d'octubre i de maig (Pla General d'Urbanisme de la parròquia de Canillo, 2007).

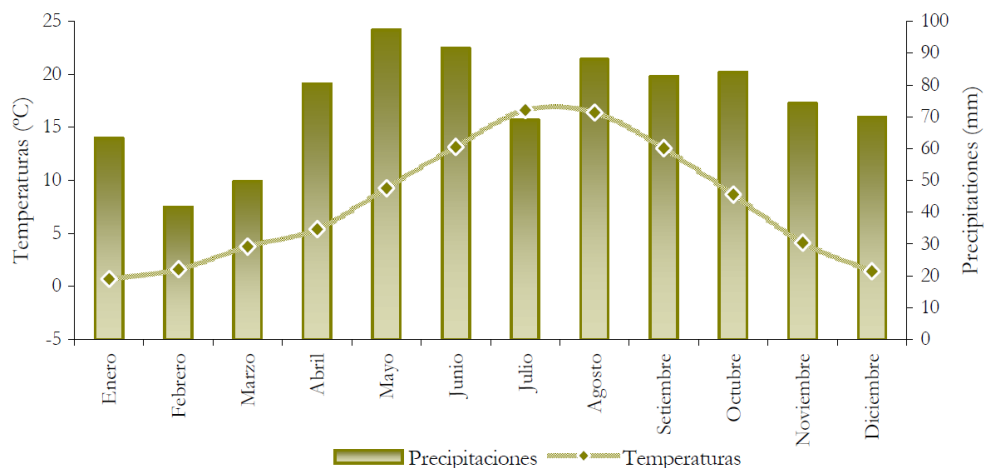

Figura 5. Climograma. Media del període 1970-2009. Font. Andorra en cifras, 2011.

1.2.3.3 Vegetació i fauna

Quant a la vegetació és muntanyenca continental i presenta la zonació d'estatges típica del vessant meridional dels Pirineus: primer l'estatge montà amb bosc submediterrani de roure martinenc seguit d'extenses pinedes de pi roig, segon l'estatge subalpí amb bosc de pi negre i amb avetoses en algunes obagues i en tercer lloc, l'estatge alpí dels pasturatges. Són freqüents els pasturatges als estatges montà i subalpí i, al fons de les valls, els dalladors. En algunes solanes de les valls baixes apareix l'alzinar mediterrani però no arriba a experimentar caràcter climàtic.

Pel que fa la fauna, aquesta és força diversa, tot i que en els últims decennis s'han perdut algunes espècies com ara l'ós bru i el llop. Les poblacions de la llúdria i el pudent es troben en regressió. No obstant, han aparegut noves espècies com el mufló i la marmota.

1.2.5 Breu història andorrana

Segons la histografia tradicional, el primer vestigi escrit del país remunta a l'any 805 amb la carta pobla concedida per Carlemany. Quatre segles més tard neix el Principat d'Andorra amb la signatura de dos sentències arbitrals conegudes com Pariatges (1278-1288) entre el comte de Foix i el bisbe d'Urgell establint-se així cosobirania dels dos sobre país, l'equilibri institucional i el lema "*Virtua unita fortior*", la unió fa la força.

Aquestes dos sentències defineixen les competències dels coprínceps en matèria jurídica, militar i econòmica fins l'any 1981 que es crea a petició dels propis andorrans el Consell Executiu (el Govern d'Andorra). A partir d'aquesta darrera data, es produeixen una sèrie de reformes institucionals que culminen el 14 de març de 1993 amb la primera Constitució escrita d'Andorra. El mateix any el país es reconegut per part de la comunitat internacional amb el seu ingrés a la Organització de les Nacions Unides esdevenint el 184 país membre.

2. ANTECEDENTS

2.1 EVOLUCIÓ DE LA LEGISLACIÓ

2.1.1 La Constitució Andorrana

El text constitucional de l'any 1993 converteix el Principat en un estat independent, de dret, democràtic i social, i amb una nova definició de competències entre les institucions. L'article 3 de l'escrit defineix la Constitució com *"la norma suprema de l'ordenament jurídic que vincula tots els poders públics i els ciutadans"*. La Constitució d'Andorra (CA) és per tant, la llei fonamental del Principat i entrà en vigor el dia de la seva publicació en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (BOPA), el dia 28 d'Abril del 1993.

<u>ESTRUCTURA DE LA CONSTITUCIÓ ANDORRANA</u>	
Títol I: De la sobirania d'Andorra	
Títol II: Dels drets i llibertats <ul style="list-style-type: none"> ➤ Capítol I. Principis general ➤ Capítol II. De la nacionalitat andorrana ➤ Capítol III. Dels drets fonamentals de la persona i de les llibertats públiques ➤ Capítol IV. Dels drets polítics dels andorrans ➤ Capítol V. Dels drets i principis econòmics, socials i culturals ➤ Capítol VI. De les garanties dels drets i llibertats 	
Títol III: Dels Coprínceps	
Títol IV: Del Consell General <ul style="list-style-type: none"> ➤ Capítol I. De l'organització del Consell General ➤ Capítol II. Del procediment legislatiu ➤ Capítol III. Dels tractats internacionals ➤ Capítol IV. De les relacions del Consell General amb el Govern 	
Títol V: Del Govern	
Títol VI: De l'estructura territorial	
Títol VII: De la Justícia	
Títol VIII: Del Tribunal Constitucional	
Títol IX: De la Reforma Constitucional	

Taula 1. La Constitució Andorra. Font. Elaboració pròpia en base a la CA del 1993.

En el capítol V “Dels drets i principis econòmics, socials i culturals” inclòs en el Títol II “Dels drets i llibertats” d’aquest text constitucional es dedica un article específicament al medi ambient amb un únic apartat:

➤ **Article 31**

*“És funció de l'Estat vetllar per la **utilització racional del sòl i de tots els recursos naturals**, amb la finalitat de garantir a tothom una qualitat de **vida digna** i de restablir i mantenir per a les **generacions futures un equilibri ecològic racional** en l'atmosfera, l'aigua i la terra de defensar la flora i la fauna autòctones”.*

En aquest article destaca la menció expressa que es fa del sòl dins de tots els recursos naturals que hi existeixen i per tant, denota la importància del seu ús al país. Cal destacar però, l'ús del terme “vetllar” en lloc de “garantir” que sense dubte aquest últim és més imperatiu.

De manera molt similar a l'apartat 2 de l'article 45 del Capítol III de la Constitució Espanyola del 1978 (CE) “*Los poderes públicos velarán por la utilización racional de todos los recursos naturales, con el fin de proteger y mejorar la calidad de vida y defender y restaurar el medio ambiente, apoyándose en la indispensable solidaridad colectiva*” l'article 31 de la CA fa referència a la qualitat de vida que expressa un caràcter eminentment antropocèntric. En el cas de la CE aquest ecocentrisme també es presenta a l'apartat 1 “*Todos tienen el derecho a disfrutar de un medio ambiente adecuado para el desarrollo de la persona, así como el deber de conservarlo*” però a diferència de la CA també planteja “*el deber de conservarlo*”.

Un altra diferència remarcable entre les dues constitucions és que l'andorrana inclou el concepte de desenvolupament sostenible quan diu “*garantir a tothom una qualitat de vida digna i de restablir i mantindre per a les generacions futures un equilibri ecològic racional*”. Aquest fet es pot explicar per la data de publicació de la CE a l'any 1978, 9 anys abans de la formalització de la definició per primer cop en el document conegut com a l' Informe Brundtland a l'any 1987.

Per a concloure l'anàlisi s'ha de destacar l'absència d'un contingut semblant a l'apartat 3 de l'article 45 de la CA “*Para quienes violen lo dispuesto en el apartado anterior, en los términos que la ley fije se establecerán sanciones penales o, en su caso, administrativas, así como la obligación de reparar el daño causado*” en el que es configura un apartat destinat a fonamentar les mesures repressives contra els actes atemptatoris als recursos naturals en tant violentin la qualitat de vida o el medi ambient, cal destacar també el component del principi de legalitat del dret sancionador a l'enunciar-se l'establiment de sancions “*en los términos que la ley fije*”. Per tant, l'article 31 de la CA hauria de completar-se amb un apartat en el que es constitucionalitzessin les sancions administratives, tot considerant que el dret penal no és la única forma de castigar als infractors.

2.1.2 Les competències dels comuns

Un altra punt important ha tenir en compte a l'hora d'analitzar la normativa andorrana es troba en el Títol VI sobre l'estructura territorial:

➤ **Article 79**

Aquest article defineix el concepte de comú i les seves principals funcions:

1. *Els Comuns, com a òrgans de representació i administració de les parròquies, són corporacions públiques amb personalitat jurídica i potestat normativa local, sotmesa a la llei, en forma d'ordinacions, reglaments i decrets. Dins l'àmbit de les seves*

competències, exercides d'acord amb la Constitució, les lleis i la tradició, funcionen sota el principi d'autogovern, reconegut i garantit per la Constitució.

2. Els Comuns expressen els interessos de les parròquies, aproven i executen el pressupost comunal, fixen i duen a terme les seves polítiques públiques en el seu àmbit territorial i gestionen i administren tots els béns de propietat parroquial, siguin de domini públic comunal o de domini privat o patrimonial.

3. Els seus òrgans de govern són elegits democràticament”.

➤ **Article 80**

En aquest article es delimiten les competències dels comuns:

1.Dins el marc de l'autonomia administrativa i financera dels Comuns, les seves competències són delimitades mitjançant llei qualificada, almenys en les matèries següents:

- a) Cens de població.
- b) Cens electoral. Participació en la gestió del procés i administració electorals que els correspongui segons la llei.
- c) Consultes populars.
- d) Comerç, indústria i activitats professionals.
- e) Delimitació del territori comunal.**
- f) Béns propis i de domini públic comunal.**
- g) Recursos naturals.**
- h) Cadastre.
- i) Urbanisme.**
- j) Vies públiques.
- k) Cultura, esports i activitats socials.
- l) Serveis públics comunals.

2.Dins el marc de la potestat tributària de l'Estat, la esmentada llei qualificada determina les facultats econòmiques i fiscals dels comuns per a l'exercici de les seves competències. Aquestes facultats es referiran, almenys, a l'aprofitament i explotació dels recursos naturals, als tributs tradicionals i a les taxes per serveis comunals, autoritzacions administratives, radiació d'activitats comercials, industrials i professionals i propietat immobiliària.

3. Mitjançant llei es podrà delegar a les parròquies competències de titularitat estatal.

La delimitació de les competències dels comuns s'especifiquen dins de la “Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, del dia 4 de novembre del 1993”, a continuació s'analitzarà dita llei.

Definicions:

➤ **Article 1**

En aquest article es defineixen les parròquies com a “*entitats politico-administratives que integren l'estructura territorial de l'Estat d'Andorra i participen en la conformació de la política nacional per mitjà de les formes i institucions constitucionalment establertes. Els seus interessos són expressats, gestionats i protegits pels Comuns sota el principi d'autogovern*”.

A continuació s'especifiquen les competències dels comuns citades al Títol II:

Article	Apartat	Competències i potestats dels Comuns
4	1	➤ Confirmació, control i manteniment general de la població.
4	2	➤ Totes les funcions en matèria electoral. ➤ Convocatòria de reunions i consultes populars parroquials.
4	3	➤ Elaboració del cadastre parroquial.
4	4	➤ Ordenació del territori parroquial en allò que es refereix a la revisió de creus de terme i d'emprims comunals i la delimitació de terres comunals amb quarts i amb particulars.
4	5	➤ Regulació, autorització i registre de les condicions d'obertura i establiment d'activitats comercials, industrials, professionals i de serveis parroquials.
4	6	➤ Definició de la política urbanística parroquial dins del marc general de l'Estat, gestionant, fixant i aplicant els plans general i parcials d'urbanització, les condicions d'edificabilitat i habitabilitat, les infraestructures viàries i de serveis i els equipaments comunals col·lectius.
4	7	➤ Administració, gestió i govern en general dels béns de domini públic comunal i dels béns de domini privat o patrimonials, inclòs l'aprofitament i explotació dels recursos natural que s'hi trobin, tals com tals de boscos, camps de neu, aigües i minerals.
4	8	➤ Definició de les condicions d'instal·lació i conservació de parcs naturals de la parròquia.
4	9	➤ Construcció i millora de les vies públiques urbanes, carreteres secundàries, camins comunals i de muntanya, places, jardins, aparcaments i estacionaments. Però l'estat es fa càrrec de l'enquitrانament de les vies públiques i de l'enquitrانament i manteniment de les carreteres secundàries.
4	10	➤ Prestació dels següents serveis públics comunals: a) Captació, tractament i distribució pública d'aigües potables i termals i la construcció de fonts públiques. b) Instal·lacions de l'enllumenat públic parroquial. c) Conduccions generals d'aigües residuals, plujanes, clavagaram i albellons. d) Construcció, conservació i administració de cementiris i prestació dels serveis funerals. e) Neteja de les vies públiques, recollida d'escombraries i deixalles i protecció ambiental i ecològica. f) Inspecció, control i assegurament de la bona convivència ciutadana en les vies públiques, urbanes i rurals, per mitjà dels agents de circulació i els altres agents i cossos comunals.
4	11	➤ Regulació de la circulació urbana de vehicles i vianants, establint i definint les zones i horaris d'estacionament, càrrega, descàrrega i retolació de carrers, places, vies públiques i llocs d'interès.
4	12	➤ Organització i promoció d'activitats socials, culturals, esportives i d'educació física no escolars i de les festes tradicionals.
4	13	➤ Organització institucional dels seus òrgans, formes i procediments d'actuació dins el marc assenyalat per la CA, les lleis generals i els usos i costums.
4	14	➤ Realització d'activitats i prestació d'altres serveis públics que siguin adients per a les necessitats i interessos de la parròquia.

Taula 2. Competències dels comuns. Font. Elaboració pròpia en base a la CA del 1993.

La iniciativa legislativa recau sobre el Consell General (CG), equivalent al parlament a Espanya, i el Govern. Una desena part del cens electoral nacional o bé tres comuns tenen la capacitat de presentar proposicions de llei al CG.

El Govern dirigeix tant la política internacional com nacional, l'administració de l'Estat i desenvolupa la potestat reglamentària, i a més, elabora el pressupost general anual i el sotmet a la votació del CG.

Els comuns parroquials poden dictar normes anomenades ordenacions, reglaments i decrets que han de complir-se en l'àmbit del territori de la parròquia. També pot presentar projectes de llei per ser aprovats posteriorment pel CG, que afectin a la totalitat del país.

Finalment, segons la secció primera sobre les potestats normativa, executiva i sancionadora del Capítol segon referent a les potestats i mitjans d'exercici de les competències els comuns exerceixen les competències mitjançant ordinacions, reglaments i decrets. Aquesta mateixa sanció exposa que l'activitat sancionadora dels comuns o restrictiva de drets ha d'ésser regulada per ordinacions prèvies i d'acord amb la legislació general de l'Estat.

2.2 MARC LEGAL AMBIENTAL A ÀNDORRA

El Govern andorrà consta de vuit ministeris com es mostra a continuació els quals es divideixen amb departaments segons la matèria:

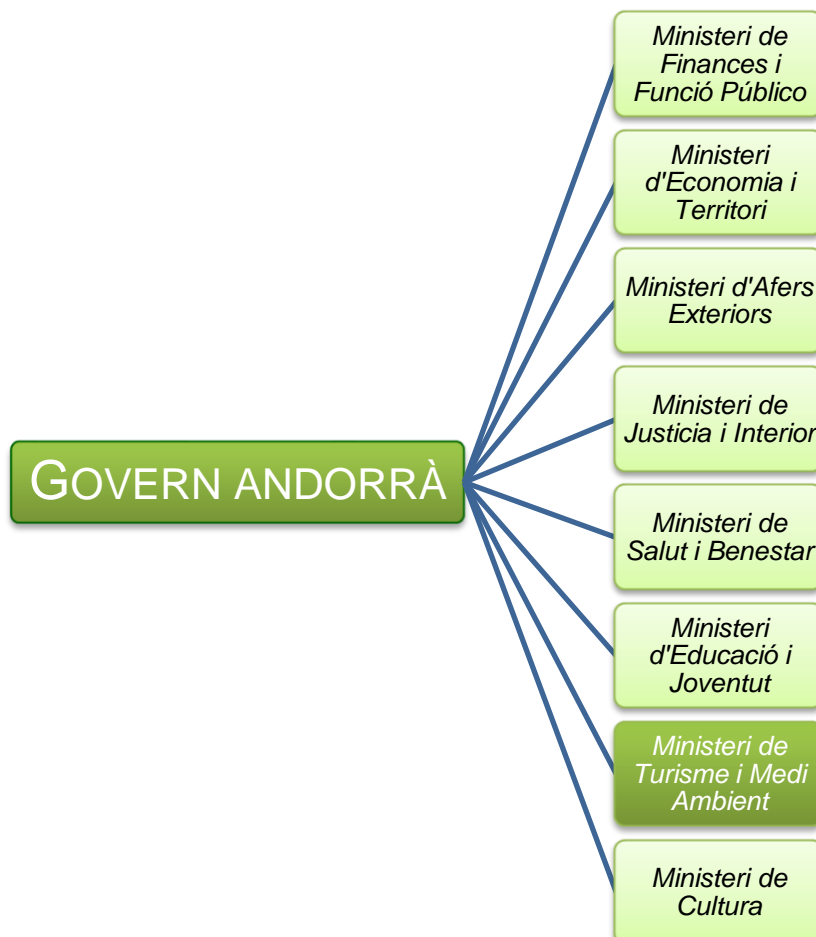

Figura 6. Organigrama del Govern Andorrà. Font. Elaboració pròpia.

Actualment amb el nou règim polític, el Ministeri de Turisme i Medi Ambient presenta dos departaments: el Departament de Turisme i el Departament de Medi Ambient (DMA).

El Departament de Medi Ambient a la vegada està conformat per l'Àrea de Gestió i Control Ambiental (Unitat Qualitat Aigües, Unitat Inspecció i Control Ambiental, Unitat de Medi Atmosfèric i Residus), l' Unitat d'Impactes Ambientals i l' Unitat de Suport Administratiu.

Es pot dividir la totalitat de la normativa ambiental del Principat amb vuit apartats diferents com es mostra a continuació:

Figura 7. Normativa Ambiental a Andorra. Font. Elaboració pròpia al DMA.

3.1 NORMATIVA DE L'AIGUA

3.1.1 L'aigua a Andorra

En les zones d'alta muntanya com Andorra, on es concentren de manera ràpida considerables concentracions d'aigua, els fenòmens de desforestació, d'impermeabilització i erosió dels sòls, s'han vist reforçats en els darrers anys per l'intens creixement urbà.

A més, es constata que l'aigua que es sol aprofitar com a recurs en forma d'aigües continentals és molt escàs i limitat. Com a definició es té que *“el recurs hídric d'un país és la quantitat d'aigua disponible tenint en compte tots els seus estat i orígens. De manera general podem dir que el recurs hídric es tracta de la quantitat d'aigua que resta en un territori després de considerar els diversos factors que la disminueixen en relació a aquella aportada per les precipitacions”* (DMA, 2009).

En l'àmbit internacional, la gestió dels recursos hídrics ha esdevingut en els últims anys un tema de gran preocupació. Fòrums i Cimeres mundials en matèria d'aigua tenen com a finalitat comú vetllar per un ús eficaç i sostenible de l'aigua. La Directiva Marc de l'Aigua de la Unió Europea, que va entrar en vigor l'Octubre de l'any 2000, fixa un marc precís i comú en la gestió dels recursos hídrics.

3.1.2 La delimitació de les competències

En el cas d'Andorra, existeix una divisió en la gestió de l'aigua degut a la delimitació de competències que hi ha des del 1993 amb la creació de la CA entre el comuns i Govern, concretament els següents articles de la Llei qualificada de delimitació de competències dels Comuns, del 4 de novembre de 1993:

➤ **Article 7**

En aquest article s'estableixen algunes de les competències i potestats dels comuns respecte l'aigua i altres bens i recursos naturals:

“L'administració, gestió i govern en general dels béns de domini públic comunal i dels béns de domini privat o patrimonials que hagin adquirit, inclosos l'aprofitament i explotació dels recursos naturals que s'hi trobin, tals com tales de boscos, camps de neu, aigües i minerals

➤ **Article 10**

En aquest article es defineixen les prestacions comunals referents als recursos hídrics:

“La prestació dels serveis públics comunals en el següents àmbits: a) La captació, tractament i distribució pública d'aigües potables i termals i la construcció de fonts públiques; b) Les conduccions generals d'aigües residuals, plujanes i clavegueres”.

➤ **Capítol II**

De les potestats i mitjans d'exercici de les competències a on es fixen les taxes per la prestació de serveis: *“Comunals (...) embrancaments, embrancament de boques d'incendi, servei de comptador i de manteniment, consum d'aigua, aigua termal, clavegueram i el seu embrancament (...)”.*

Segons els darrers informes del Consell Europeu, manquen instruments jurídics en aquesta matèria i sovint les autoritats competents tenen serioses dificultats per consolidar els mitjans administratius en la gestió de l'aigua i, a més, existeixen problemes de coordinació en les

iniciatives executades entorn al sector de l'aigua. Totes aquestes dificultats compliquen els esforços per posar en marxa una gestió sostenible dels recursos hídrics.

A continuació, es discutirà el tema de les competències comunals i governamentals en relació amb la temàtica de l'aigua i es valorarà la problemàtica actual tot presentant l'organigrama de la Gestió de l'aigua a Andorra segons la distribució de les competències entre els Comuns i Govern.

ORGANIGRAMA DE LA GESTIÓ DE L'AIGUA A ANDORRA	
COMUNS	GOVERN
<p>✓ Aigües potables i termals:</p> <p>a)Captació b)Distribució c)Fonts públiques</p>	<p>✓ Medi Ambient:</p> <p>a)Àrea d'aigües. b)Depuradores: Gestió i Explotació de les estacions. c)Patrimoni natural: Sistemes aquàtics.</p>
<p>✓ Conduccions: aigües residuals, plujanes, clavegueres i albellons.</p>	<p>✓ Salut:</p> <p>a) Seguretat alimentària i Salut pública.</p>
<p>✓ Taxes per la prestació dels serveis.</p>	<p>✓ Ordenament Territorial: Plans d'actuació davant de Riscos Natural.</p>

Taula 3. Organigrama de la gestió de l'aigua a Andorra. Font. Elaboració pròpia.

Aquesta situació de fragmentació de competències entre el Govern i els Comuns en matèria de recursos hídrics comporta clarament una manca de coordinació. Aquesta situació dona lloc en molts casos a una duplicació d'infraestructures i recursos, ha estat objecte de tensions entre diferents parròquies i denúncies per invasió de competències entre comuns i Govern. Un clar exemple ha estat la crisi dels anys 2006 i 2007 amb la denúncia d'invasió de competències entre el Comú d'Andorra la Vella i el Govern d'Andorra per estudis tècnico-sanitaris d'aquest darrer a la capital. Després d'un període de disputa entre les dos institucions el Tribunal Constitucional va donar la raó al Govern.

A més, aquest model de gestió també experimenta dificultats tècniques a l'hora d'executar estudis científics: per exemple, es desconeix el consum real d'aigua al Principat d'Andorra degut a que no hi ha comptadors distribuïts en tot el territori.

Després de l'anterior descripció de l'estat actual de l'aigua al Principat i del problema que sorgeix de l'assignació de competències entre la institució estatal i les parroquials es resumirà breument la principal normativa sobre l'aigua, si més no la més rellevant.

3.1.3 La Llei de policia i protecció de les aigües

La qualitat de les aigües superficials a Andorra queda regulada en primera instància per la Llei de policia i protecció de les aigües, del 31 de juliol de 1985.

Un dels principals objectius d'aquesta llei és *“garantir la salubritat i la higiene de les aigües destinades al consum humà o animal”*, en aquest sentit s'indica que les aigües destinades al consum humà han de ser potables, i cal que quedin protegides (tant les d'origen superficial com subterrani) mitjançant la creació d'un perímetre de protecció (especificat a l'article 6 de la llei), a l'interior del qual no es podrà dur a terme cap activitat sense la prèvia autorització del Consell Executiu.

Un altre dels principals objectius de la llei s'esmenta a l'article 6 *“Tota captació d'aigua potable, sigui d'origen superficial o subterrani, haurà de quedar aïllat mitjançant la creació d'un perímetre de protecció, a l'interior del qual no es podrà dur a terme cap activitat sense la prèvia autorització del Consell Executiu. Reglamentàriament es determinaran quines activitats romanen prohibides dins el perímetre de protecció i que, consegüentment, no són susceptibles d'autorització”*. Per tant, pertoca a Govern definir reglamentàriament les activitats que han de romandre prohibides dins els perímetres de protecció i que, consegüentment, aquestes no seran susceptibles d'autorització.

És en l'article 7 on s'indica que el Consell Executiu fixarà la ubicació del perímetre de protecció en funció d'un estudi hidrogeològic: *“El Consell Executiu fixarà, cas per cas, la ubicació del perímetre de protecció, en funció d'un estudi geològic que donarà la relació entre les zones d'infiltració i el punt de recollida que s'haurà de protegir”*.

En l'article 8 exposa que *“l'establiment del perímetre de protecció no podrà fer-se mal en perjudici de tercer”* i, per tant, a fi d'explotar la captació d'aigua s'ha d'adquirir la seva propietat o disposar del dret d'ús dels terrenys compresos dins del perímetre de protecció. Així mateix, esmenta que els terrenys compromesos dins del perímetre de protecció podran ésser objecte d'expropiació sempre i quan sigui per la utilitat pública i per mitjà del procediment establert. En aquest últim apartat sorgeix una de les problemàtiques de la llei i per aquest motiu es va sol·licitar assessorament jurídic. Les conclusions derivades de l'informe i de la llei són molt clares: *“Cal que tot sol·licitant acreditat que és propietari o que gaudeix de dret d'ús dels terrenys compromesos dins el perímetre de protecció. El dret de protecció o ús ha d'abastar tot el perímetre de protecció. Si dins el perímetre s'hi troben activitats prohibides, no es podrà autoritzar la captació sol·licitada”*.

El fet que la entitat o persona que vulgui explotar la captació ha de ser propietària o gaudir del dret d'ús de tots els terrenys compresos dins el perímetre de protecció, és a la pràctica una mesura inviable ja que l'àrea geogràfica ocupada pel perímetre de protecció pot ser molt extensa, i per tant, poden existir diferents propietaris en aquells terrenys.

Segons aquesta llei, i en relació a la protecció de les aigües superficials, es dona a l'Administració central, a Govern, la responsabilitat de vetllar *“pel manteniment de l'estat natural de les aigües superficials, evitant tota mena de pol·lució que pugui posar en perill la salut de l'home i dels animals, que dificulti la utilització de l'aigua amb fins de consum, que afecti l'ecosistema o que perjudiqui la bellesa del paisatge”*.

L'article 27 de la mateixa llei, estableix que al mateix temps que concedeix l'autorització de l'aprofitament, el Consell Executiu haurà de fixar el perímetre de protecció de la font d'aigua, d'acord amb allò que estableixen els articles 6 a 8 de la llei esmentada.

A l'apartat final de la llei es defineixen les disposicions transitòries i concretament a la quarta es menciona que un cop determinats els perímetres, caldrà obtenir, en el termini d'un any, l'autorització a la qual es refereix l'article 6.

3.1.4 Reglament relatiu als criteris sanitaris de la QACH

Per tal de desenvolupar diversos aspectes de la Llei de policia i protecció de les aigües, es publica el “Reglament relatiu als criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua destinada al consum Humà, del 17 d'octubre del 2007” on es crea la Comissió Tècnica de l'Aigua destinada al Consum Humà (CTACH), regulat a l'article 10, les funcions de la qual són:

a) Avaluar la documentació requerida per a l'explotació de tota captació d'aigua destinada al consum humà segons el que s'ha establert al capítol tercer d'aquest reglament.

b) Sol·licitar a la part interessada tot requeriment necessari a fi de contemplar la documentació esmentada, així com qualsevol altra informació que pugui ser d'interès als efectes oportuns.

c) Emetre, d'acord amb la documentació i amb els resultats de les constatacions físiques que hagin pogut dur a terme: un informe tècnic favorable o desfavorable, segons escaigui, perquè es coincideixi o no l'autorització administrativa d'explotació de la captació i fixar els límits i condicions d'explotació de la captació.

L'informe tècnic favorable o desfavorable elaborat per la CTACH ha de fer especial menció a aquelles activitats antròpiques que quan es desenvolupin en els perímetre pròxim o llunyà poden afectar l'explotació dels recursos hídrics i indicant, que s'escaigui, quines d'aquestes activitats s'hi han de limitar o bé quines han de ser les condicions mínimes per poder-s'hi desenvolupar segons el cas. La proposta realitzada és més restrictiva a les zones immediates de la captació (perímetre immediat), però a mesura que ens allunyem d'aquesta, les restriccions són més permissives (perímetre llunyà) sempre i quan, l'estudi hidrogeològic així ho determini.

Aquest Reglament té com a objectiu principal assegurar la qualitat sanitària de les aigües destinades al consum humà, respon alhora a la necessitat de reordenar l'abastament d'aigua, de manera que, d'una banda, la norma s'adapti a l'evolució científica que han patit determinats valors dels paràmetres emprats en la mesura de la qualitat de les aigües o que aquests, per l'experiència acumulada, s'adaptin millor a les característiques pròpies de les aigües nacionals, i d'altra banda, la norma estableixi els mecanismes de regulació administrativa de les autoritzacions de tots els actors implicats en l'abastament d'aigua destinada al consum humà per assegurar que aquestes regulacions puguin esdevenir realment efectives. Alhora la norma parteix de la necessitat de ser realment aplicada i estableix, doncs, determinats terminis d'adaptació progressius que en alguns casos requereixen necessàriament actuacions específiques que per la diversitat de situacions existents no es poden generalitzar i que, consegüentment, han de comportar una planificació individualitzada i molt adaptada a la situació particular de determinades zones geogràfiques nacionals.

En aquest Reglament es redefeixen també els requisits per a determinar els perímetres de protecció per a les captacions d'aigua destinades al consum humà, ja que segons l'article 7, tota captació d'aigua destinada al consum humà, independentment del seu origen, ha d'estar degudament protegida mitjançant la creació d'uns perímetres de protecció, a fi d'assegurar la protecció sanitària adequada de les aigües. En el punt 3 de l'article 7 es fa referència a l'annex III, com a criteris mínims que han de permetre la delimitació d'aquests perímetres. En aquest mateix article es precisa que són els estudis hidrogeològics que han de delimitar els perímetres de protecció i els responsables de definir quines activitats han de restar prohibides o condicionades dins els perímetres de protecció. En canvi a l'article 6 de la Llei de policia i protecció de les aigües s'estableix que tota captació d'aigua potable, haurà de quedar aïllada mitjançant la creació d'un perímetre de protecció, a l'interior del qual, no es podrà dur a terme cap activitat sense autorització prèvia de Govern. Pertoca a Govern definir reglamentàriament les activitats que han de romandre prohibides dins els perímetres de protecció, i per tant, aquestes no seran susceptibles d'autorització.

A l'article 7 de la mateixa Llei, s'estableix que Govern fixarà, cas per cas, la ubicació del perímetre de protecció, en funció d'un estudi geològic que donarà la relació entre les zones d'infiltració i el punt de recollida que haurà de quedar protegit.

Cal esmentar que davant d'aquesta problemàtica, el DMA va sol·licitar assessorament jurídic (Gabinet Jurídic del Govern d'Andorra) per poder resoldre aquest aspecte, ja que la

interpretació de la Llei i el Reglament suposaven un conflicte per poder aplicar de manera clara la normativa vigent en aquest àmbit.

L'informe jurídic emès en data del 19 de febrer del 2009 per Gabinet Jurídic de Govern és molt clar i contundent, ja que menciona que *“és Govern qui ha d'establir reglamentàriament la llista d'activitats prohibides (aquelles que siguin contraproductives i no puguin trobar-se en la proximitat de les captacions d'aigua). Les activitats que figurin en la referida llista no podran obtenir l'autorització prop de les captacions. La resta d'activitats que no perjudiquin l'aigua poden ser tractades cas per cas i acabar sent autoritzades”*.

A més reitera, que les activitats prohibides han d'estar clarament establertes. Si l'estudi hidrogeològic, que ha de servir per establir les prohibicions no és prou clar, cal demanar els aclariments que calguin i proposar al Govern el llistat que ha de quedar establert reglamentàriament.

Amb la conclusió d'aquest informe jurídic hauria de quedar clar que és Govern que ha d'establir el llistat d'activitats prohibides als perímetres, mitjançant un estudi hidrogeològic cas per cas. En l'article 11 reitera que tota persona que procedeixi a explotar recursos hídrics per a consum humà, resta obligada a obtenir una autorització administrativa mitjançant la tramitació d'una sol·licitud adjuntant la documentació requerida en aquesta.

A l'article 59 del mateix Reglament, on es parla de les competències i actuacions de l'administració central, exposa que li correspon al Govern, atorgar les autoritzacions d'explotació de les captacions d'aigua destinada al consum humà.

En relació a la proposta d'activitats prohibides, només tindria efecte en el supòsit que les activitats no existeixen en el moment d'autoritzar la captació i el perímetre de protecció. En el cas que les activitats ja existissin sobre el territori, els estudis hidrogeològics haurien de justificar que les activitats instaurades no podran tenir cap efecte negatiu sobre la captació d'aigua. Si les activitats que es desenvolupen a la zona poden suposar algun tipus de risc per la captació, caldrà denegar la sol·licitud i no autoritzar la captació.

La proposta de procediment d'autorització de les captacions elaborada, permetrà resoldre qualsevol sol·licitud d'autorització sobre captacions d'aigua destinada a consum humà.

En el capítol tercer d'aquest Reglament l'aigua destinada al consum humà ha d'estar degudament protegida i amb aquest objectiu, i en funció de l'àrea d'influència geogràfica que pugui tenir efectes sobre la qualitat de l'aigua captada, es defineixen tres perímetres de protecció:

a) Perímetre immediat:

És el perímetre més proper als punts de surgència de l'aigua i que, a partir d'un estudi hidrogeològic, té com a funció protegir les captacions i les seves instal·lacions de tota degradació física, així com evitar que es puguin abocar o infiltrar substàncies contaminants a l'aigua captada. Es defineix en base als resultats de la projecció sobre el terreny de la isòcrona de 24 hores en règim d'explotació. Aquest perímetre s'ha de delimitar per mitjà d'un tancament físic. En el cas de les captacions superficials, aquest perímetre ha d'ésser suficientment efectiu per a protegir convenientment el punt físic concret on es dugui a terme la captació efectiva de l'aigua. Aquest tancament físic pot ser estacional en aquells indrets on degut a les condicions geomorfològiques o climatològiques en pugui perillar la seva integritat.

b) Perímetre pròxim:

És el perímetre que s'ha d'establir al voltant del perímetre immediat i que, a partir d'un estudi hidrogeològic, té com a objectiu determinar la zona geogràfica des de la qual es pot veure afectada la qualitat de l'aigua captada per qualsevol contaminació d'origen biòtic. Es defineix en base als resultats de la projecció sobre el terreny de la isòcrona de 50 dies.

c) Perímetre llunyà: és el perímetre que s'ha d'establir al voltant del perímetre pròxim i que, a partir d'un estudi hidrogeològic, té com a objectiu determinar la zona geogràfica des de la qual es pot veure afectada la qualitat de l'aigua captada per contaminacions permanents o difuses.

Aquest perímetre és facultatiu i s'ha d'establir únicament quan les activitats que s'hi desenvolupen són susceptibles de poder provocar potencials contaminacions i sempre que l'adopció de mesures concretes sobre aquestes activitats en aquest perímetre, permeti reduir de manera significativa el risc de contaminació. L'estudi hidrogeològic ha de determinar la necessitat o no d'establir aquest perímetre.

El Reglament relatiu als criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua destinada al consum humà, del 17 d'octubre del 2007, va ser sotmès a un procés de recurs d'inconstitucionalitat per part de determinades subministradores d'aigua.

Segons la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, del 4 de novembre de 1993, com ja s'ha explicat anteriorment exposa la delimitació de les competències en referència a les captacions d'aigua, a l'article 4 s'especifiquen les competències dels Comuns, entre d'altres:

- L'administració, gestió i govern en general dels béns de domini públic comunal i dels béns de domini privat o patrimonials que hagin adquirit, inclòs l'aprofitament i explotació dels recursos naturals que s'hi trobin, tals com tals de boscos, camps de neu, aigües i minerals.
- La prestació dels serveis públics comunals en els següents àmbits: la captació, tractament i distribució pública d'aigües potables i termals i la construcció de fonts públiques; i les conduccions generals d'aigües residuals, plujanes, clavegueres i albellons.

En data 28 de desembre del 2007, el Comú va presentar un escrit al Tribunal Constitucional mitjançant el qual interposaven un conflicte de competències contra el Decret de Govern pel qual s'aprova El Reglament relatiu als criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua destinada al consum humà, del 17 d'octubre del 2007, per tal que es dictés sentència al respecte.

En aquest escrit, el Comú argumenta que dit Reglament envaeix determinades competències en matèria de captacions d'aigua destinades a consum humà que li són pròpies. A més, argumenta que la competència de Govern en matèria d'aigües s'ha de limitar als criteris sanitaris i que no pot envair les competències comunals de gestió, tractament i distribució de les aigües que és una competència comunal que li és atorgada a la Llei qualificada de delimitació de competències.

El Comú també exposa que el Reglament sobrepassa la competència del Govern en l'àmbit del control sanitari sobre les aigües i exclou la participació del Comú i la seva autorització en diversos aspectes.

El Reglament impugnat instaura una única autorització administrativa governamental per a l'explotació d'una captació d'aigua i es podria interpretar que els comuns mateixos necessiten aquesta autorització. El Comú, també posa de manifest que les competències del Govern són en matèria de sanitat i les competències dels comuns són en matèria de captació i explotació de les aigües que li corresponen de manera exclusiva.

El 2 d'abril del 2008, el Govern va presentar al·legacions en què manifestava que el Reglament va se dictat en l'exercici de les competències de Govern sobre sanitat i protecció de la salut de les persones, ja que l'Estat ha de poder disposar de tots els instruments i recursos necessaris per poder dur a terme amb eficàcia i eficiència la manera d'eliminar els riscos que suposa per a la ciutadania qualsevol deficiència en el control i la vigilància de l'aigua destinada al consum humà. A més Govern exposa que la competència sobre sanitat i protecció de la salut ha de prevaler sobre les competències comunals en matèria d'aigües degut a la transcendència que té per al conjunt de la societat el fet de garantir la qualitat sanitària de les aigües destinades a consum humà.

A l'últim punt, Govern demana al tribunal Constitucional que desestimi aquest conflicte de competències perquè no s'ha produït cap tipus d'invasió competencial.

El 7 de maig del 2008, Govern va presentar escrit de conclusions en què ratifica íntegrament el contingut dels seu escrit de contesta i oposició.

El 26 de maig del 2008, el Comú presenta un escrit de conclusions on reitera tot allò que fou al·legat i argumentat en l'escrit precedent.

Finalment, el Tribunal Constitucional exposa els fonaments jurídics motivant que les competències de sanitat corresponen a Govern per tal com són residuals, ja que no estan atribuïdes als comuns i que han de permetre garantir la qualitat sanitària de les aigües potables. També esmenta que l'abast o el contingut de les competències dels comuns en matèria d'aigües potables ha de fixar-se tenint en compte l'abast o el contingut de les competències confrontants o limítrofs de l'Estat en matèria de sanitat i s'ha d'exercir de manera coordinada amb aquestes competències.

Després d'analitzar tots els articles on el Comú argumentava una invasió de competències, el Tribunal Constitucional dicta sentència exposant que no es pot considerar que el Reglament relatiu als criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua destinada al consum humà envaeixi cap competència dels comuns sempre i quan s'entengui que les potestats assumides per Govern per tal de controlar la qualitat de l'aigua de consum humà no impedeixin que aquest comú exerceixi les seves.

3.1.5 Reglament de control de les aigües

El Reglament de control de les aigües, de les aigües residuals i de protecció de les aigües superficials, del 18 de desembre del 1996, té per objecte preservar els recursos hídrics dels països i controlar i regular els abocaments d'aigües residuals, seguint les directrius europees en matèria de gestió de l'aigua, s'aproven diferents articles, definint quins paràmetres fisicoquímics i bacteriològics i amb quins valors límits permetran definir les aigües destinades al consum humà.

Ha sigut modificat pel Reglament de modificació del Reglament de control de les aigües residuals i de protecció de les aigües el 12 de gener de l'any 2000 atesa la necessitat de perllongar el termini per a les entitats o persones que exerceixen les activitats que assenyalava el reglament modificant-se la disposició transitòria primera.

3.1.6 Ordre ministerial

La Ordre ministerial, del 20 d'abril de 2005, exposa les prescripcions tècniques per a les estacions de depuració d'habitatges unifamiliars, d'habitatges plurifamiliars, d'edificis de serveis, de centres comercials, de separació de líquids lleugers, de separació de greixos, i d'instal·lacions agropecuàries.

3.1.7 Altres

- Decret del 25 de febrer del 2009 d'aprovació del procediment simplificat d'autorització d'abocaments d'aigües i d'obertura d'estacions depuradores d'aigües residuals en aplicació de la Llei 31/2008, de mesures de reactivació econòmica.
- Edicte del 22 de gener del 1997 pel qual es publica la llista d'activitats o tipus d'instal·lacions que requereixin l'autorització d'abocament.
- Decret del 25 de febrer de 2009 d'aprovació del reglament de regulació dels organismes de control de matèria ambiental, en aplicació de la Llei 31/2008, del 18 de desembre, de mesures de reactivació econòmica.

A continuació, es mostra un breu resum de la legislació referent a l'aigua al principat.

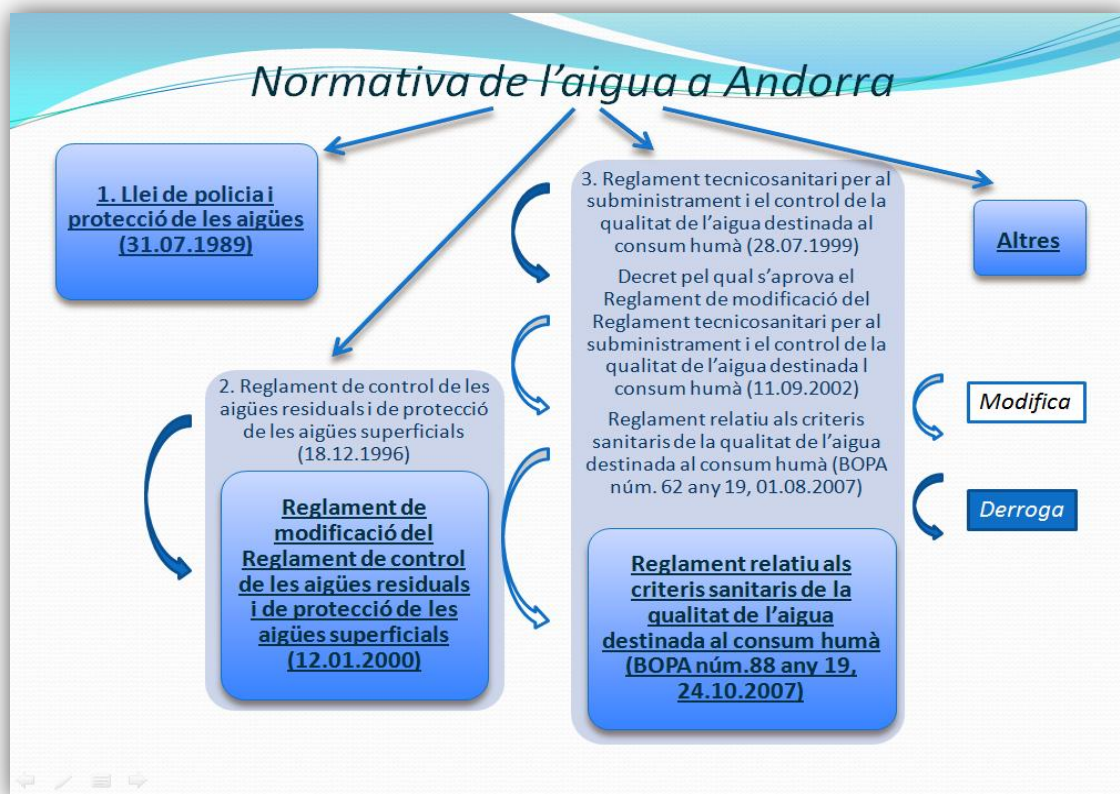

Figura 8. Normativa de l'aigua a Andorra. Font. Elaboració pròpia en base al BOPA.

3.2 NORMATIVA DELS RESIDUS

3.2.1 Els residus a Andorra

La incapacitat d'Andorra per absorbir els residus que genera ha derivat, en els darrers anys, en la signatura d'acords per a l'exportació dels materials de rebuig cap als països veïns, i el desplegament de tot un marc normatiu i infraestructural per afrontar aquesta problemàtica. A continuació, s'enumera una sèrie de condicionants que no només es donen a Andorra sinó a la majoria dels territoris:

1. Una normativa reguladora poc desenvolupada i sovint no aplicada.
2. Un sector de gestors de residus limitat i que sovint no pot absorbir tots els residus que se separen. A més, la necessitat d'Andorra de signar protocols d'exportació de residus en limita les possibilitats de gestió externa.
3. Un problema tècnic, ja que a vegades estem parlant de residus de difícil valorització, perquè es presenten barrejats i a vegades també es presenten en quantitats insuficients per fer el sistema econòmicament viable.
4. Una activitat inspectora, de control i penalització que no sempre resulta suficient davant de pràctiques incorrectes o abusives (abocaments il·legals, etc.).

5. Una manca de conscienciació i implicació dels diferents actors relacionats amb la generació dels residus i, la població en general.

A més, en el cas d'Andorra, se li ha d'afegir la situació geogràfica i la necessitat d'exportar molts tipus de residus cap altres països, amb els costos i els tràmits afegits de transport i duana que això representa.

Els residus generats al país tenen múltiples destins finals segons el tipus de material i el tractament que se'ls ha de sotmetre:

- Els residus recollits als contenidors dels carrers (vidre, envasos, paper/cartró, piles, mòbils) s'exporten fins a plantes de reciclatge, on se n'aprofiten les matèries primeres.
- Els residus sòlids urbans (RSU) es recullen en massa i estan sotmesos a valorització energètica al Centre de Tractament de Residus (CTR) de la Comella.
- Els residus, de particulars o d'industrials, que arriben a les deixalleries, també es destinen en gran part al reciclatge de les matèries primeres, excepte en els casos d'alguns productes tòxics que, es recullen de manera separada ja que necessiten un tractament particular.

Les actuacions en l'àmbit de la gestió dels residus a Andorra es pot emmarcar en la Llei 25/2004, del 14 de desembre, de residus; l'Acord entre el Principat d'Andorra i el Regne d'Espanya sobre el trasllat de residus i el Conveni internacional de Basilea.

3.2.2 Llei 25/2004

La Llei 25/2004, del 14 de desembre de residus, té per objecte establir el règim jurídic de la producció i la gestió integrada dels residus, amb la finalitat de protegir la salut pública i preservar el medi ambient, dins d'un marc de desenvolupament sostenible. Cal destacar que dita llei integra els criteris jeràrquics comuns europeus que també estan dins del Pla Nacional de Residus (PNR): prevenció, reutilització, reciclatge, valorització energètica i eliminació segura.

A més, ha permès desplegar un complet ventall de reglaments, com ara el Catàleg nacional de residus, i els relatius als gestors privats de residus, a la gestió dels residus perillosos, a l'exportació, i al Centre de Tractament Tèrmic, entre altres.

Àmbit d'aplicació de la Llei:

1. És aplicable a tots els residus sòlids i líquids, tal com es defineixen en aquesta llei, que es produeixin, es posseeixin o es gestionin en el territori d'Andorra i que no estan regulats per una normativa específica. Pel que fa als residus amb normativa específica, aquesta llei només s'aplica subsidiàriament en aquells aspectes no regulats per la normativa específica.
2. Queden exclosos de l'àmbit d'aquesta llei:
  - a) Les emissions a l'atmosfera, excepte les referents a l'article 41.
  - b) Els abocaments d'aigües residuals urbanes o industrials.
  - c) Els residus procedents de l'explotació de recursos minerals i de pedreres.
  - d) Els residus d'explotacions agrícoles i de la ramaderia, excepte els residus tòxics produïts per aquestes activitats.

La secció quarta de la llei, referent a la Gestió dels abocadors, encara no s'ha desenvolupat reglamentàriament. Tampoc s'han desenvolupat les mesures econòmiques, financeres i fiscals per promoure la prevenció, reutilització, el reciclatge i la valorització de residus, tal com

especifica l'article 48 de la Llei de residus, i la promoció de fluxos de dipòsit i retorn de línies de productes específiques (article 50 de la Llei).

3.2.3 L'Acord de trasllat de residus

Aquest nou acord entre el Regne d'Espanya i Andorra, del 29 de novembre de 2011, estableix una reciprocitat més clara entre ambdós estats a l'hora de gestionar la circulació dels residus en tots dos sentits. La durada de l'acord es manté per quatre anys, però Andorra i Espanya han acordat afegir-hi l'opció de renovar l'Acord anualment si cap de les parts ho impedeix.

3.2.4 El Conveni de Basilea i altres

El programa de seguiment del Conveni de Basilea té com a objectius específics fer un seguiment del Conveni de Basilea i estudiar la possible adhesió als convenis d'Estocolm i de Rotterdam.

Andorra va entrar a formar part del Conveni de Basilea l'1 de novembre de 1999 i a l'any 2009 es va inscriure al projecte Environet, una eina de comunicació en temps real que permet l'intercanvi d'informació i la cooperació en matèria de protecció del medi ambient a les fronteres entre les administracions duaneres, els organismes internacionals, les administracions nacionals competents i, altres autoritats encarregades de la lluita contra el frau que assumeixen responsabilitats semblants.

Quant al Conveni d'Estocolm sobre els contaminants orgànics persistents, es disposa de diversos documents previs a la signatura com el text traduït al català, l'exposició de motius, l'informe tècnic i inventaris de substàncies. Pel que fa al Conveni de Rotterdam, no s'han iniciat els estudis previs.

3.2.5. Altres

- Directiva 2008/98/CE sobre residus

Aquesta directiva europea manté la jerarquia en les prioritats de gestió dels residus que també determina la Llei 25/2004 i dóna les següents indicacions:

- *Prevenció*: Al final de l'any 2004 s'establiran uns objectius de prevenció cara l'any 2020 (article 9).
  - *Preparació per a la reutilització*.
  - *Reciclatge*: Obligació de recollida selectiva almenys per al vidre, el paper/cartró i els envasos abans de l'any 2015. Abans del 2020, almenys el 50% dels residus han de ser reutilitzats o reciclats (article 11). Al final del 2014 es podran revisar aquests objectius.
  - Altres tipus de *valoritzacions*, inclosa la valorització energètica.
  - L'*eliminació*.
- Reglament de funcionament intern de la comissió de Coordinació i Desenvolupament del PNR del 3 d'agost del 2005

El Reglament de funcionament intern de la comissió de Coordinació i Desenvolupament del PNR té per objecte regular el funcionament de la Comissió de Coordinació i Desenvolupament del PNR.

Segons el PNR a l'any 2010 s'ha obtingut un 39,2% de reciclatge quan l'objectiu establert pel PNR és d'un 43%. Comparant el Principat amb la resta de països europeus Alemanya presenta un percentatge de reciclatge d'un 48%, el més elevat, i, Irlanda d'un 32%, el més baix.

Un altra punt feble en l'àmbit dels residus és la recollida selectiva del envasos que és del 12,6% al 2011 mentre que l'objectiu europeu és del 22,5%.

Pel que fa a la valorització total és d'un 98,1%, superior al previst per al 2011 (89,2%). No obstant, probablement una part dels residus que es comptabilitzen en la valorització s'hagin de comptabilitzar finalment en l'eliminació quan estiguin ben determinades quines són les quantitats de residus que certament es valoritzen i quines acaben sent eliminades en el seu destí final a l'exterior d'Andorra.

El PNR 2012-2016 constava dels següents programes d'actuacions dissenyats per assolir els objectius establerts:

- Programa de prevenció, reutilització i reciclatge
- Programa de gestió de residus associats a una problemàtica específica
- Programa de seguiment de dades, incloses les relacionades amb costos
- Programa de seguiment de convenis i acords relatius a la gestió de residus

Els objectius específics d'aquest programa:

- Potenciar la recollida selectiva de residus reciclables i, de forma específica, el vidre i els envasos lleugers.
- Analitzar les possibilitats de tractament dels residus biodegradables.
- Davant la manca d'alguna directiva europea sobre el paper/cartró, efectuar l'anàlisi de les possibilitats existents per conèixer la millor opció per tractar aquest material.
- Potenciar la recollida selectiva dels RAEE (residus dels aparells elèctrics i electrònics) fins assolir els objectius de recuperació establerts en les directives europees de 4 kg/hab./any.
- Potencia la reutilització de material.

En la següent taula es resumeixen els objectius del PNR per al 2015 i el 2020:

	Resultats 2010	Objectius PNR 2015	Objectius PNR 2020
<i>Preparació per a la reutilització i el reciclatge totals</i>	39%	≥45%	≥50%
<i>Valorització</i>	59%	50%	45%
<i>Eliminació</i>	2%	≤5%	≥5%

Taula 4. Objectius del PNR Font. Pla Nacional de Residus d'Andorra 2012-2016

Concretament, s'estableixen uns objectius per al 2015 del 5% en la preparació per a la reutilització i el 40% per al reciclatge, amb uns valors de recollida del 75% del vidre, del 80% del paper/cartró, de 25% dels envasos, del 5% de la matèria orgànica i de 4 kg/hab./any de residus d'aparells elèctrics i electrònics (RAEE).

Però un dels punts febles del PNR és que no ha anat precedit d'un procés d'informació i participació pública per tal de generar un debat entre els ciutadans del país.

- Pla director per fomentar la prevenció, la reutilització i el reciclatge dels residus de l'Administració general 2007.
- Decret pel qual s'aprova el Catàleg nacional de residus del 27 d'abril de 2005.

L'objecte del Decret és l'aprovació del Catàleg nacional de residus (CNR). El CNR respon a la voluntat d'homogeneïtzar i apropar la terminologia a la dels països que ens envolten i facilitar així els trasllats de residus.

- Reglament pel qual es regula la gestió dels residus perillosos, del 20 de juliol del 2005.

Aquest Reglament regula la gestió dels residus perillosos, aplicat a totes aquelles activitats productores de residus perillosos, a les activitats de gestió d'aquests residus i als envasos o recipients buits que hagin contingut residus perillosos i que es destinin a l'abandó.

També es defineix el concepte de residu perillós, es crea el Registre de Productors de Residus Perillosos i s'implanta la obligatorietat de tots els productors de residus perillosos d'estar-hi inscrits. A més, es determina la documentació necessària entre els agents implicats en la gestió (seguiment durant el transport i emmagatzematge) d'aquest tipus de residus.

A continuació, es mostra el llistat dels grups d'activitats de referència per a la inscripció al Registre de productors de residus perillosos segons la Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra (CAEA-99):

SECCIÓ D	• <i>Indústries manufactureres</i>
SECCIÓ E	• <i>Producció i distribució d'energia elèctrica, gas i aigua</i>
SECCIÓ G	• <i>Comerç i reparació de vehicles de motor, motocicletes i ciclomotors, i articles personals d'ús domèstic</i>
SECCIÓ K	• <i>Activitats immobiliàries i de lloguer; serveis empresarials</i>
SECCIÓ O	• <i>Altres activitats socials i de serveis prestats a la comunitat; serveis personals</i>

Taula 5. Classificació d'activitats econòmiques d'Andorra. Font. Elaboració pròpia en base al Reglament pel qual es regula la gestió dels residus perillosos del 20 de juliol del 2005.

Quatre anys més tard, el 18 de novembre del 2009, Govern va ratificar el Decret de modificació del Reglament pel qual es regula la gestió dels residus perillosos degut a la necessitat de clarificar les persones físiques i jurídiques que s'han d'inscriure al registre i adequar el transport de residus perillosos a la legislació vigent actual

- Reglament de procediment d'exportació de residus, del 21 de maig de 2008.

Aquest Reglament deroga el Reglament d'exportació de residus aprovat pel decret, del 14 de desembre del 2005, i se n'adapta la redacció a les directrius establertes al Reglament núm. 1013/2006 del Parlament Europeu i del Consell, del 14 de juny del 2006, relatiu als trasllats de

residus. També incorpora les directrius establertes a l'Acord entre el Principat i el Regne d'Espanya sobre el trasllat i la gestió de residus, del 17 d'octubre del 2006, i és concordant amb les previsions establertes al Conveni de Basilea referent al control dels moviments transfronterers de les deixalles perilloses i la seva eliminació; finalment, deroga els annexos I i II del Reglament pel qual es regula la gestió de residus perillosos, del 13 de juliol del 2005.

Per tant, el Reglament regula les exportació a països de la Unió Europea i preveu una sèrie de mesures específiques establertes en funció de la tipologia dels residus que s'han d'exportar tot tenint en compte les peculiaritats de cada grup. Finalment, es dedica un capítol específic a l'exportació de runes, d'enderrocs i d'altres residus de la construcció.

- Reglament d'accés a la informació ambiental en l'àmbit dels residus, del 20 de juliol del 2008.

Aquest Reglament té dos objectius: en primer lloc, determinar el contingut les modalitats, les garanties i les excepcions del dret d'accés individual a la informació ambiental en l'àmbit de la gestió de residus i, en segon lloc, promoure el desenvolupament de la difusió de la informació ambiental en aquest mateix àmbit per part de les administracions i les entitats públiques o privades en nom seu.

- Decret relatiu a la declaració del sector de l'hoteleria com a productor singular de residus d'envasos, de vidre, de cartró i d'olis vegetals usats de 16 d'abril del 2008.

Aquest decret té com a objectius: fomentar la separació en origen i el reciclatge, facilitar la gestió dels residus als productors i els posseïdors i millorar la neteja i la imatge pública.

- Reglament pel qual es regula la gestió dels residus carnis, del 27 de juny del 2007.

L'objectiu d'aquest Reglament és regular la gestió dels residus carnis i la gestió dels cadàvers d'animals generats per les activitats ramaderes, les activitats de la gestió de la fauna salvatge, les activitats veterinàries, les indústries i els establiments en els quals es duguin a terme activitats de producció i transformació de carnis i altres activitats que puguin generar residus similars, amb la finalitat de garantir la protecció tant de les persones directament exposades com de la salut pública, la defensa del medi ambient i la preservació dels recursos naturals.

- Reglament pel qual es regula la gestió dels residus sanitaris, del 24 de gener del 2007.

Aquest reglament regula la gestió dels residus sanitaris produïts en els centres i els serveis sanitaris nacionals, amb l'objectiu de garantir la protecció tant de les persones directament exposades com de la salut pública, la defensa del medi ambient i la preservació dels recursos naturals.

- Ordre ministerial referent al registre de gestors privats de residus, del 27 de desembre del 2006.

Aquesta ordre publica la relació de gestors privats de residus autoritzats i inscrits en el Registre de gestors privats de residus en les categories de Transportistes, Entitats d'Emmagatzematge i Entitats de Tractament així com el tipus i el codi dels residus (segons el CNR) que estan autoritzats a gestionar.

- Decret d'aprovació del Reglament relatiu als centres de tractament tèrmic de residus, del 1 de març del 2006.

Aquesta llei s'encarrega de regular les condicions generals d'instal·lació i de funcionament dels centres de tractament tèrmic de residus per incineració, així com els requisits mínims dels

mesuraments i autocontrols que han d'efectuar els centres per poder verificar que no es rebassen els límits de contaminants a les aigües residuals, i també regula les condicions d'admissió, gestió i eliminació dels residus.

A més defineix els valors límit acceptables de les emissions a l'atmosfera i els acceptables a les aigües residuals.

- Decret d'aprovació del reglament relatiu a les condicions d'exportació fora del Principat d'Andorra de runes, enderrocs i altres residus de la construcció i de l'establiment i el funcionament de centres de triatge, del 4 de juliol del 2001.

Especifica que l'exportació d'aquests residus només pot ser efectuada per titulars dels centres de triatge degudament autoritzats pel Govern i que no es poden exportar fora de l'Estat residus de construcció i demolició que no hagin estat tractats i certificats en una planta de triatge autoritzada. A més, estableix quins residus seran admissibles a les instal·lacions de triatge i la metodologia que cal seguir en les operacions de tria dels diferents materials.

- Protocol per a la importació a la Comunitat Autònoma de Catalunya de residus procedents del Principat d'Andorra.

Aquest protocol signat pel DMA d'Andorra i l'Agència de Residus de Catalunya especifica que:

a) Els residus s'han de traslladar fins a gestors autoritzats de Catalunya.

b) Els residus han de provenir d'un centre ubicat a Andorra i autoritzat.

c) Els gestors autoritzats a Catalunya s'escolliran en funció del principi de proximitat geogràfica. El 18 de novembre del 2002, l'Agència de Residus de Catalunya, aplicant el principi de proximitat, informa que la destinació dels residus de construcció i demolició ha de ser el depòsit controlat de residus de la construcció ubicat en el municipi de Ponts. A continuació, es mostra un breu resum de la legislació referent als residus a Andorra.

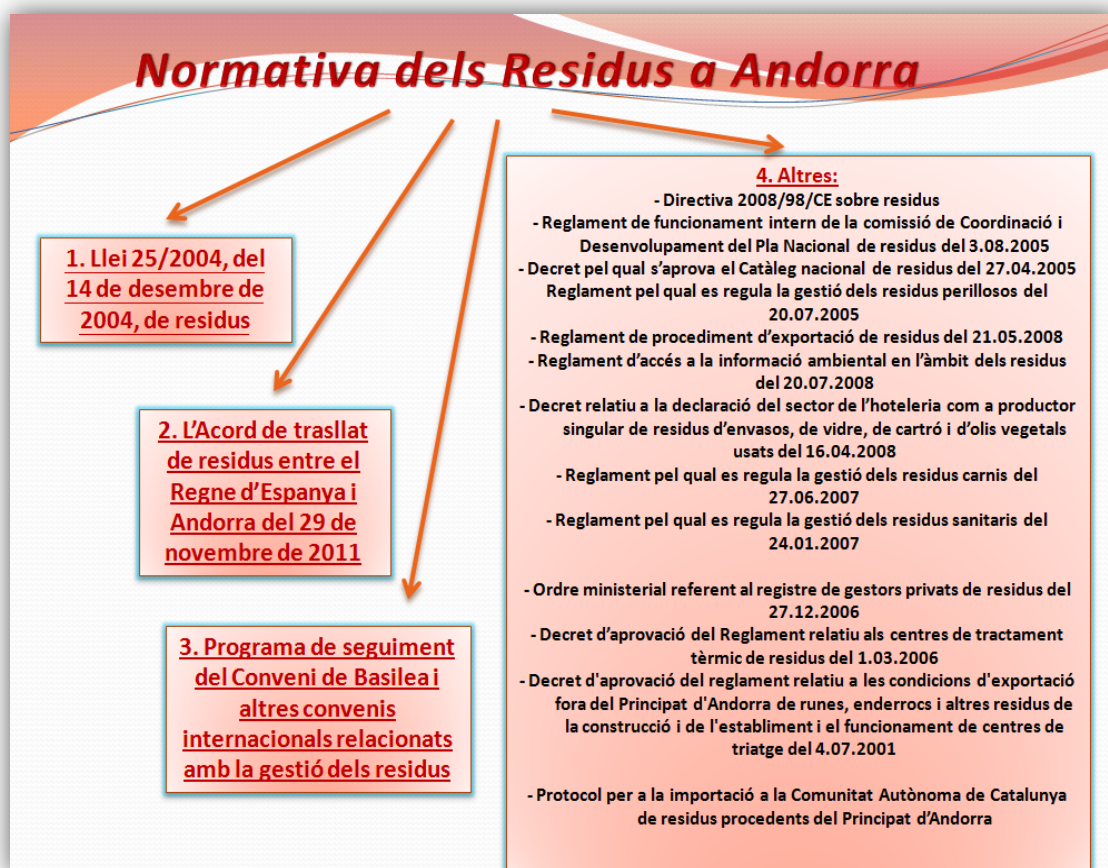

Figura 9. Normativa dels residus a Andorra. Font. Elaboració pròpia al BOPA.

3.3 NORMATIVA DE L'ATMOSFERA

3.3.1 L'atmosfera a Andorra

L'atmosfera no es pot delimitar com les fronteres amb els diferents països i, a Andorra es produeix una entrada de contaminants però a la vegada també n'envia. Per tant, és important incorporar-se als programes europeus i/o internacionals en l'àmbit de la vigilància de la qualitat de l'aire i de les mesures necessàries per a reduir la contaminació atmosfèrica.

Cal establir un marc legal actualitzat, adaptat a les particularitats d'Andorra a fi d'evitar les emissions de contaminants a l'atmosfera. També s'han d'adoptar mesures de reducció de les emissions, i per això; s'han de localitzar i controlar els focus d'emissió, fonts del fenomen de contaminació atmosfèrica i s'ha d'avaluar l'estat del medi per controlar possibles impactes.

3.3.2 Llei sobre la contaminació atmosfèrica i els sorolls

Llei sobre la contaminació atmosfèrica i els sorolls, del 30 de desembre de 1985, és la normativa de referència, que també inclou la contaminació acústica, i té per objecte la prevenció, la vigilància i la correcció de les activitats i les situacions de contaminació atmosfèrica i acústica.

Estableix que els titulars d'activitats potencialment contaminades de l'atmosfera, amb la seva deguda llicència, han d'adoptar les mesures correctores necessàries dictades per l'Administració per garantir que les emissions dels contaminants respectin els nivells màxims d'emissió establerts amb caràcter general o bé especial.

També assenyala que els nivells de sorolls admissibles per als diferents focus d'emissió són establerts pel Govern, tenint en compte les zones i els horaris.

Govern va aprovar el Reglament per controlar la contaminació per producció de sorolls, el 26 d'abril de 1995, en el qual es defineixen uns nivells de soroll admissibles que s'adaptin més a la realitat del país, especialment en els apartats que afecten els locals públics que disposen d'aparells de música o fan activitats musicals.

Aquesta llei es desenvolupa amb el Decret d'aprovació dels Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 18 de setembre de 2002 que té en compte que enfrontar-se a la contaminació atmosfèrica presenta dos vessants bàsiques: controlar les emissions i vigilar la qualitat de l'aire. Posteriorment es modificat amb el Decret que modifica el Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 25 de maig de 2009, ja que esdevé necessària l'adaptació dels límits i els objectius de la qualitat de l'aire en funció dels diferents contaminants, per mesurar, avaluar o estimar els nivells d'immissió segons criteris comuns en matèria d'avaluació de la qualitat de l'aire, i també l'adaptació dels criteris i de les tècniques utilitzades per avaluar la qualitat de l'aire segons el progrés científic i tècnic. Finalment, esdevé necessari establir els procediments d'autorització de les activitats potencialment contaminants de l'atmosfera d'acord amb el que estableix la Llei 31/2008, del 18 de desembre, de mesures de reactivació econòmica.

3.3.3 Decret 10/9/2010

En el Decret d'aprovació del Reglament sobre les substàncies que esgoten la capa d'ozó i sobre determinats gasos fluorats d'efecte hivernacle, del 10 de setembre de 2010, es desenvolupen les obligacions definides en la prohibició de la producció i de l'ús de les substàncies regulades i dels productes i aparells que les contenen, així com l'exportació o la importació, tot de manera concordant amb el Reglament núm. 1005/2009 del Parlament Europeu i del Consell, del 16 de setembre del 2009, sobre les substàncies que esgoten la capa d'ozó. Al mateix temps, es regula la utilització de determinades substàncies fluorades que tenen una incidència sobre el canvi climàtic, tot amb concordança amb el Reglament núm. 842/2006 del Parlament Europeu i del Consell, del 17 de maig del 2009, sobre determinats gasos fluorats d'efecte hivernacle i amb el Reglament núm. 2006/40/CE del Parlament Europeu i del Consell, del 17 de maig del 2006, sobre les emissions procedents de sistemes d'aire condicionat en vehicles de motor.

3.3.4 Decret 25/2/2009

El Decret del d'aprovació del reglament de regulació dels organismes de control en matèria ambiental, en aplicació de la Llei 31/2008, del 18 de desembre, de mesures de reactivació econòmica, del 25 de Febrer de 2009, té dos objectius ben definits: per una banda, establir les condicions i procediment per autoritzar els organismes de control en matèria ambiental i, per un altra banda, regular l'activitat d'aquestes empreses d'inspecció i control en matèria ambiental.

3.3.5 Tractats internacionals

- Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic (entrada en vigor el 31 de maig del 2011).
- Protocol de Montreal relatiu a les substàncies que esgoten la capa d'ozó en la seva forma ajustada i/o esmentada a Londres el 29 de juny de 1990, a Copenhaguen el 25 de novembre de 1992; a Viena el 7 de desembre de 1995; a Montreal el 17 de setembre de 1997 i a Beijing el 3 de desembre de 1999.
- Conveni per a la protecció de la capa d'ozó, adoptat a Viena el 22 de març de 1985 i al Protocol relatiu a les substàncies que esgoten la capa d'ozó, fet a Montreal el 16 de setembre de 1987 ajustat i/o esmenat a Londres el 29 de juny de 1990, a Copenhaguen el 25 de novembre de 1992, a Viena el 7 de desembre de 1995; a Montreal el 17 de setembre de 1997 i a Beijing el 3 de desembre de 1999.

A continuació, es mostra un breu resum de la legislació referent a l'atmosfera a Andorra.

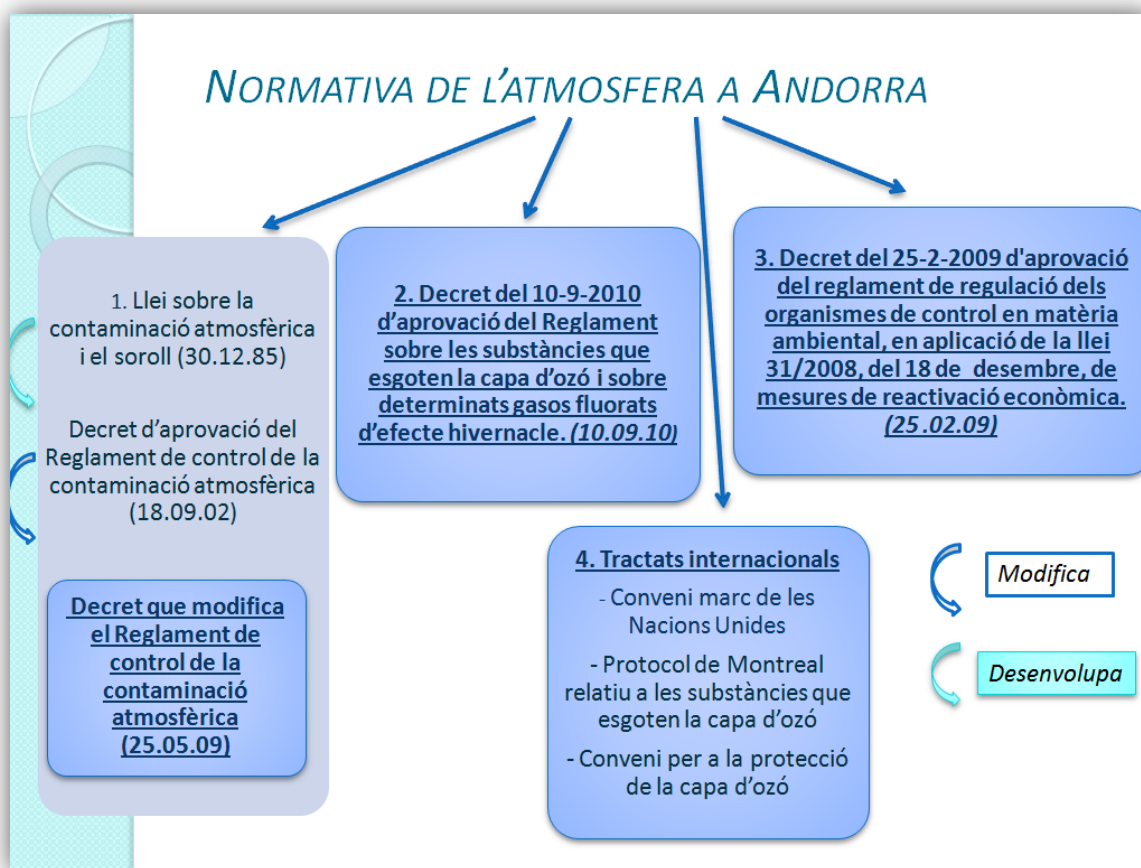

Figura 10. Normativa de l'atmosfera a Andorra. Font. Elaboració pròpia al BOPA.

3.4 NORMATIVA DE L'ÀVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

3.4.1 L'AIA a Andorra

Les avaluacions d'impacte ambiental són un conjunt d'estudis tècnics que recullen la informació necessària per assegurar el màxim respecte dels factors mediambientals i humans en l'execució de projectes d'obres públiques i privades, instal·lacions industrials o turístiques, etc.

El principi bàsic de l'avaluació d'impacte ambiental és la prevenció davant les pertorbacions abans de combatir-les. L'execució d'una avaluació d'impacte ambiental abans de l'autorització i realització dels projectes està recomanada per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), les Nacions Unides i la Unió Europea. En aquest sentit la Comunitat Econòmica Europea va aprovar l'any 1985 la Directiva d'avaluació d'impacte ambiental (85/377/CEE), modificada per la Directiva 97/11/CE, del 3 de març de 1997.

Aquests estudis han d'identificar, descriure, avaluar i corregir o compensar de forma apropiada tots els efectes directes, indirectes i acumulatius dels projectes sobre: el medi físic, biòtic i social.

Segons l'Àrea d'Impacte Ambiental del DMA hi ha un total de 48 expedients, incloent tan projectes com plans parcials i especials, durant l'any 2011 i, s'observa un increment d'aquests durant la última dècada.

A l'any 2011 el nombre de projectes d'obra pública promoguda pel Govern, Ministeri d'Ordenament Territorial i Ministeri d'Economia i Territori, incrementa i destaca l'absència de projectes d'equipaments promoguts pels comuns amb millores a carrers o carreteres, construcció de dipòsits o captacions d'aigua, però continuen els projectes de pistes i altres promoguts per societats participades pels comuns.

3.4.2 El projecte Llei d'impacte ambiental

El projecte Llei d'impacte ambiental estratègica de plans i programes i d'avaluació d'impacte ambiental de projectes, del 9 de Juny de 2010, pretén regular l'avaluació dels impactes ambientals com a instrument de caràcter preventiu per a la integració de les consideracions ambientals en la preparació i l'adaptació tant de plans i programes com de projectes que puguin tenir repercussions en el medi ambient

3.4.3. Normativa que exigeix l'AIA

La normativa andorrana per la qual s'exigeixen avaluacions d'impacte ambiental per autoritzar determinats tipus de projectes és la següent:

- Reglament per a la realització de treballs o activitats que modifiquin l'estat actual del terreny, del 25 de juliol del 2001

Segons aquest reglament, estan sotmeses a l'AIA amb els plans de restauració i de vigilància corresponents les activitats llistades en l'article 2 d'aquest Reglament . Es tracta d'activitats que modifiquen l'estat actual del terreny classificades segons els apartats següents: Indústria / Agricultura / Infraestructures / Urbanització / Lleure.

Els annexos 1, 2 i 3 d'aquest Reglament detallen el contingut que han de tenir l'avaluació d'impacte ambiental i els plans associats.

- Decret d'aprovació del Reglament per a la realització de treballs o activitats que modifiquin l'estat actual del terreny, del 25 de juliol del 2001

Es modifica del Reglament per a la realització de treballs o activitats que modifiquin l'estat actual del terreny al llarg dels anys degut a les seves mancances identificades en la seva aplicació al llarg dels anys:

- a) L'aclariment del procediment administratiu de tramitació.
- b) La integració de l'AIA dins del procediment principal d'autorització del projecte i es reforcen els mecanismes de participació i informació pública.

- Llei de pesca i de gestió del medi aquàtic, del 28 de juny del 2002.

L'article 13 d'aquesta Llei estipula que es regula la realització d'obres que modifiquin els cursos d'aigua o alterin els llits i marges dels cursos i masses d'aigua, i s'apliquen mesures de protecció especials per tal d'assegurar la reproducció de les espècies.

Així doncs, segons l'article 14, qualsevol de les obres mencionades abans requereix l'autorització del Govern amb un informe previ dels ministeris responsables de l'ordenament territorial i de la pesca, que han d'informar sobre les condicions tècniques de l'obra i sobre l'impacte en el medi aquàtic, respectivament.

- Reglament de protecció dels hàbitats aquàtics, del 2 de març del 2005.

Aquest Reglament desenvolupa la Llei de pesca i de gestió del medi aquàtic, del 28 de juny del 2002, classifica les obres en dos tipus, A i B, segons la magnitud i l'impacte que poden provocar (article 2) i estableix dos procediments diferents d'autorització.

- Reglament de control de la contaminació atmosfèrica, del 25 de febrer del 2009.

L'article 13.4 d'aquest reglament determina que les activitats que puguin tenir un impacte molt negatiu sobre el medi ambient estan sotmeses a llicència prèvia a la instal·lació, l'ampliació o el trasllat. A continuació, es mostra un breu resum de la legislació referent a l'AIA al Principat.

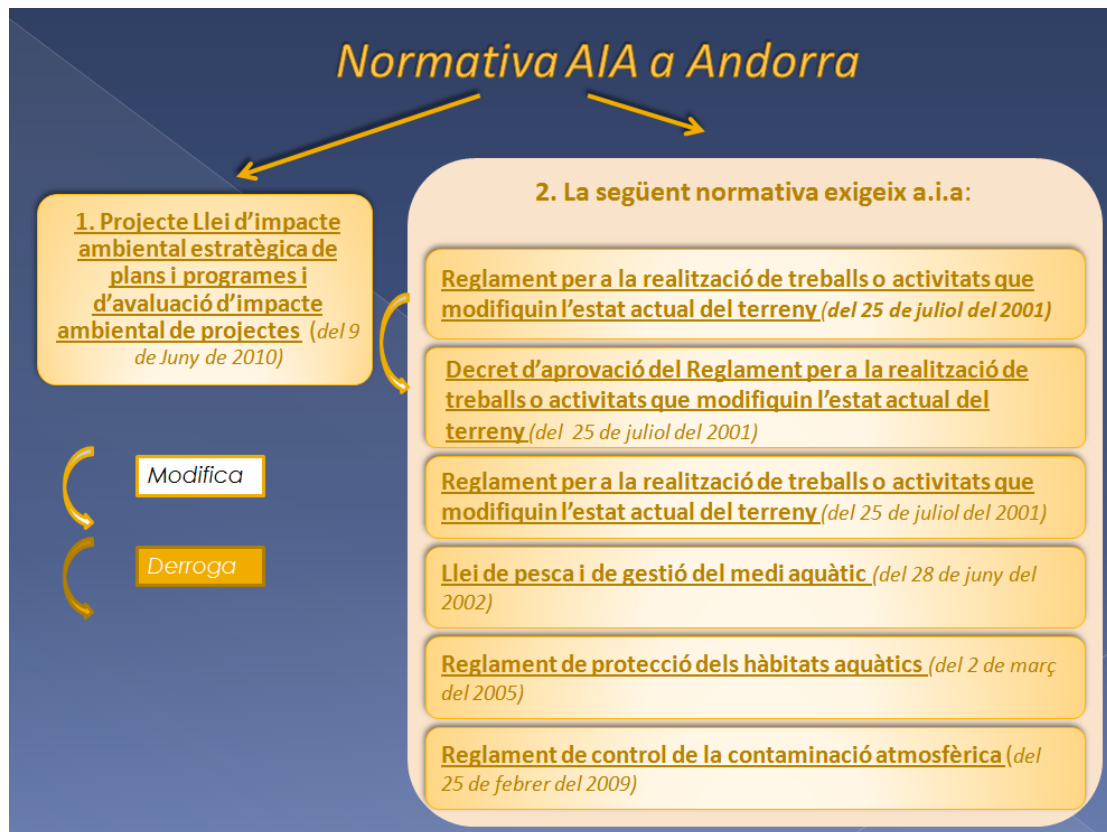

Figura 11. Normativa de l'avaluació d'impactes ambientals a Andorra. Font. Elaboració pròpia al BOPA.

3.5 NORMATIVA DELS RISCOS NATURALS

3.5.1 Riscos naturals a Andorra

Les zones d'alta muntanya com Andorra es caracteritzen geomorfològicament parlant per l'existència d'un relleu accentuat, per vessants acusats i valls encaixades amb uns cursos fluvials d'important pendent i forta capacitat erosiva. A més, els Pirineus es localitzen en la zona de contacte entre la placa Ibèrica i l'Euroasiàtica i amb un clima molt contrastat.

Aquestes característiques afavoreixen l'existència d'inestabilitats de vessant com ara caigudes rocoses, lliscaments, avingudes i allaus amb repercussions ambientals, econòmiques i socials considerables.

A Andorra determinades actuacions d'ús del sòl, com edificacions, urbanitzacions, parcel·lacions i actuacions de construcció en general estan subjectes al Decret per a la realització de treballs o activitats que modifiquin l'estat actual del terreny, de 8 de gener del 2001. En el capítol 1.2.5 de l'article 7 d'aquest decret exposa l'anàlisi que ha de tenir els riscos geològics als quals pot estar exposada una parcel·la. També es determinen els punts a tractar per un estudi específic quan un terreny està afectat greument per algun risc geològic d'acord amb l'índex establert en l'annex 6.

Pel que fa al risc d'inundació, l'amplada dels rius encara a dia d'avui està regulada pel Decret del 18 de març de l'any 1940, un text antic que imposa unes amplades per al Valira que no estan calculades a partir d'estudis hidrològics i es basa en un edicte de l'any 1939, el qual es basava a la vegada en algunes sentències del CG en ocasió de les avingudes d'aigües en els temps antics i de l'experiència de la gent del país. Actualment, està pendent d'aprovació el nou Estudi del risc d'inundació a la xarxa fluvial d'Andorra. Proposta de mesures preventives i anàlisi que permetrà aprofundir en el paper dels rius com a elements de risc geològic dins del país.

3.5.2 Decret del 2/3/2005

En l'article 2 del Decret del 2/3/2005 pel qual s'aproven els estudis i la zonificació del territori relativa a riscos naturals geològics i geotècnics, es cataloga el territori a efectes d'autorització de llicències de edificació segons la perillositat geològica - geotècnica en quatre zones tipus:

- a. Edificable sense restriccions → Correspon als terrenys amb perillositat molt baixa.
- b. Edificable amb possibles mesures de protecció → Correspon als terrenys amb perillositat baixa.
- c. Edificable amb mesures de protecció → Correspon als terrenys amb perillositat mitjana.
- d. No edificable → Correspon a terrenys amb perillositat alta.

Perillositat natural

Catalogació de l'edificabilitat	Nivell de perillositat	Documentació a sol·licitar
Edificable sense restriccions	Molt baix	Estudi geològic-geotècnic
Edificable sense restriccions menors	Baix	Estudi geològic-geotècnic + Annex de coneixement
Edificable amb grans restriccions	Mitjà	Estudi geològic-geotècnic+Annex de coneixement+ Annex temàtic
No edificable	Alt	Estudi geològic-geotècnic+Annex de coneixement+ Annex temàtic (només es podrà sol·licitar per casos especials)

Taula 6. Quadre resum de la documentació necessària en una llicència d'obres relativa a la modificació de l'estat actual del terreny segons la problemàtica geològica-geotècnica observada al plànol d'edificabilitat. Font. Elaboració pròpia en base a l'estudi del Ministeri d'Ordenament Territorial.

3.6 NORMATIVA DE LA FAUNA, FLORA I PESCA

3.6.1 La fauna, flora i pesca a Andorra

El Principat presenta una biodiversitat relativament alta en comparació amb la resta de mitjanes europees ja que té representades a escala diferent les tres grans regions biogeogràfiques que conformen el mapa natural de l'Europa Occidental: la regió Baraeoalpina, l'Eurosiberiana i la Mediterrània. A continuació, es mostra la superfície ocupada per diferents tipus de vegetació i hàbitats.

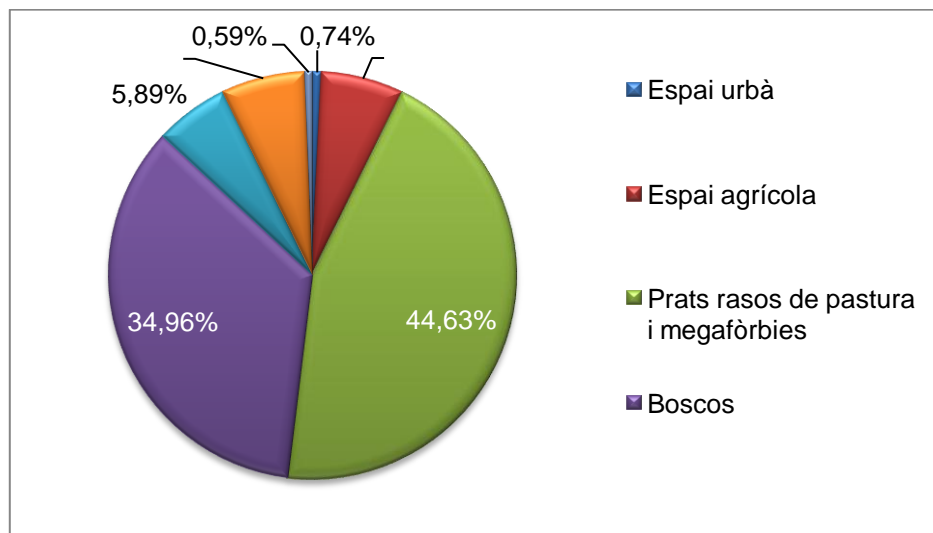

Figura 12. Tipus de vegetació/hàbitat. Font. Elaboració pròpia en base al Pla General d'Urbanisme de la parròquia de Canillo de l'any 2007.

Andorra presenta un problema greu de modificació dels hàbitats. Aquest fet es transmet en una pèrdua de diversitat específica, però també en una reducció de la diversitat ecològica mitjançant la desaparició d'ecosistemes (SEMENE, 1998).

Tot i que Govern té la intenció d'adherir-se al conveni de les Nacions Unides per a la biodiversitat, a dia d'avui el marc legal en matèria de biodiversitat i patrimoni natural és insuficient i presenta importants mancances que posen en perill el futur ambiental del país.

3.6.2 Reglament d'espècies animals protegides

El Decret pel qual s'aprova el Reglament d'espècies animals protegides, del 28 de febrer de 2001, estableix un llistat d'espècies animals protegides "*són espècies animals protegides, les espècies que figuren en la llista de l'Annex 25 d'aquesta llei*" i, cal destacar que també diu que tota espècie animal de la fauna autòctona es considera espècie protegida.

Actualment a Andorra, algunes de les espècies amenaçades són l'almesquera (*Galemys pyrenaicus*), el gat salvatge (*Felis sylvestris*), l'ermíni (*Mustela erminea*), la marta (*Martes martes*), el toixó (*Meles meles*), l'àguila daurada (*Aquila chrysaetos*), l'àguila marcenca (*Circus gallicus*), l'astor (*Accipiter gentilis*), el falcó pelegrí (*Falco peregrinus*), el trençalós (*Gypaetus barbatus*), la guatlla (*Coturnix coturnix*), la perdiu blanca (*Lagopus mutus pyrenaicus*), el gall fer (*Tetrao urogallus*), el corriol pit-roig (*Charadrius morinellus*), el mussol comú (*Athene noctua*), el mussol pirinenc (*Aegolius funereus*), el gran duc (*Bubo bubo*), el puput (*Upupa epops*), el pardal d'ala blanca (*Montifringilla nivalis*), el cruixidell (*Miliaria calandra*), la sargantana pallaresa (*Archeolacerta aurelia*), el tritó pirinenc (*Euproctus asper*), etc. També invertebrats com el cérvol volador (*Lucanus cervus*) o la papallona apol·lo (*Parnassius apollo*) (PALAU i ARGELICH 1996).

3.6.3 Reglament de gestió i caça de l'isard

El Decret d'aprovació del Reglament de gestió i caça de l'isard, del 11 de juny de 2008, estableix les principals condicions per dur a terme la gestió i caça de l'isard ja que al Principat d'Andorra la caça d'aquest animal és bastant freqüent.

3.6.4 Llei de pesca i de gestió del medi aquàtic

De la Llei de pesca i de gestió del medi aquàtic, del 28 de juny del 2002, destaquen els següents articles:

➤ Article 13

Estipula que es regula la realització d'obres que modifiquin els cursos d'aigua o alterin els llits i marges dels cursos i masses d'aigua, i s'apliquen mesures de protecció especials per tal d'assegurar la reproducció de les espècies.

➤ Article 14

Segons aquest article, qualsevol de les obres mencionades abans requereix l'autorització del Govern amb un informe previ dels ministeris responsables de l'ordenament territorial i de la pesca, que han d'informar sobre les condicions tècniques de l'obra i sobre l'impacte en el medi aquàtic, respectivament.

3.6.5 Reglament de la pesca

Reglament de la pesca, del 25 de Febrer de 2010, fixa els procediments per a l'expedició de les llicències de pesca i els permisos d'acotat de pesca, estableix el funcionament de la Comissió de Seguiment de la pesca, defineix les espècies que es poden pescar, regula les condicions i els requisits per a l'exercici de les diferents modalitats de pesca i per a l'autorització i el desenvolupament dels concursos de pesca, fixa el volum de captures i/o de pescadors per dia, així com la mida mínima de captura en les aigües lliures i en els acotats de pesca.

3.6.6 Reglament de funcionament i gestió dels vedats de caça

El Reglament de funcionament i gestió dels vedats de caça, de 22 de novembre del 2000, estableix l'estructura, la composició, la finalitat, i el funcionament de la Comissió Tècnica de cada vedat, i regula l'aplicació dels plans de caça en base als plans de gestió respectius de cada vedat de caça.

3.6.7 Tractats internacionals

L'entrada en vigor del Conveni relatiu a la conservació de la vida salvatge i del medi natural d'Europa, de 8 de gener de 2001, té com a objectiu la conservació de la vida salvatge i del medi natural a Europa i és un dels tractats internacionals més avançats en la matèria. Segons el Consell europeu, la flora i la fauna salvatges constitueixen “*un patrimoni natural d'un valor intrínsec, econòmic, recreatiu, cultural, científic i estètic, que importa preservar i transmetre a les generacions futures*”. Diverses disposicions del Conveni fixen obligacions específiques per a les espècies incloses en els annexos del text. A continuació es mostra el resum de la normativa en aquest àmbit.

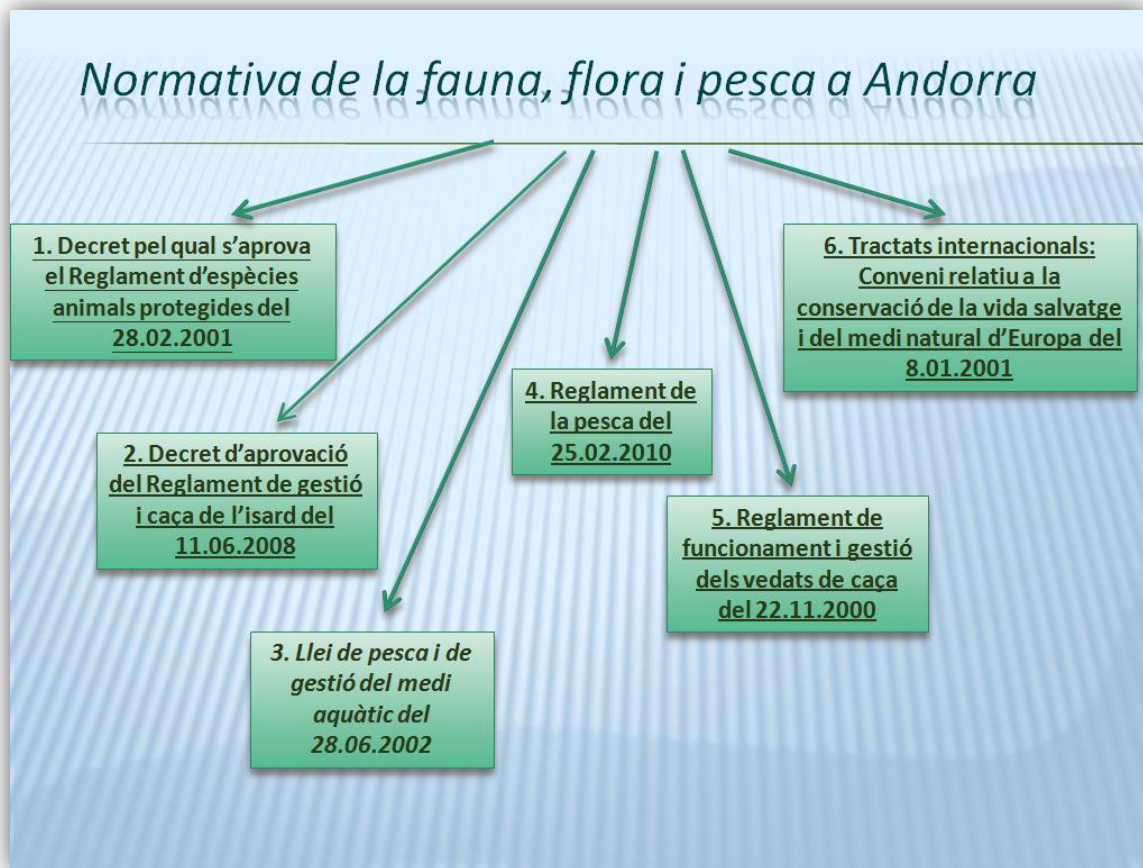

Figura 13. Normativa de la fauna, flora i pesca a Andorra. Font. Elaboració pròpia en base al BOPA.

3.7 NORMATIVA DE L'ENERGIA

3.7.1 L'energia a Andorra

En la última dècada el consum total d'energia al país s'ha incrementat en un 30% de mitjana i s'estima que en 25 anys ha augmentat en un 75%. El consum energètic actual és de 300.420 TEP (tones equivalents de petroli) a la temporada 2006-2007 (Pla estratègic de l'energia, 2006-2015).

La producció andorrana d'energia elèctrica és d'origen hidràulic (3%) i d'origen geotèrmic (1,4%) Així doncs, es pot considerar Andorra presenta una dependència energètica pràcticament total respecte dels països veïns. Les dues fonts principals d'energia de què fa ús Andorra són els hidrocarburs per al transport i la calefacció de les llars, i l'electricitat per a la il·luminació. Andorra importa la totalitat dels hidrocarburs, mentre que pel que fa a l'electricitat, n'importa més del 80% (Pla estratègic de l'energia, 2006-2015).

3.7.2 Llei 76/2010

La Llei 76/2010 de crèdit extraordinari i de suplement de crèdit per finançar les despeses derivades de l'atorgament d'ajudes econòmiques per fer front a la instal·lació productiva d'energies renovables, l'assoliment de la certificació energètica determinada pels valors

objectius en les edificacions, i a la realització d'auditories energètiques als edificis de l'Administració, del 14 d'octubre del 2010, té per objecte que el Govern financi la planificació de la política energètica en coordinació amb les Forçes Elèctriques D'Andorra (FEDA) i els comuns, i donar compliment a les resolucions del CG encomanades al Govern i aprovades en la sessió del dia 20 de juny del 2008, que consisteix a establir un pla director aplicable a partir de l'1 de gener del 2009 per la racionalització i l'estalvi del consum de les diverses energies a l'Administració general, a les entitats parapúbliques o de dret públic i a les societats públiques amb participació majoritària de l'Administració general, amb la finalitat de reduir, com a mínim, el consum energètic en un 5% en el termini de dos anys i, abans de l'1 de gener del 2009, establir quines condicions i modificacions tècniques i legislatives són necessàries per a la utilització productiva d'energies alternatives, netes i renovables a Andorra.

3.7.3 Llei 85/2010

La Llei 85/2010 de mesures provisionals en relació al règim de l'energia elèctrica, del 18 de novembre de 2010, té com a finalitat la distribució de l'energia elèctrica entre les diferents entitats del sector.

3.7.4 Pla director d'estalvi i eficiència energètica

El Decret del pla director d'estalvi i eficiència energètics de l'Administració general, de les entitats parapúbliques o de dret públic i de les societats públiques amb participació majoritària de l'Administració general, del 17 de febrer de 2010, aprova el Pla director d'estalvi i eficiència energètics que té per objecte, com ja s'ha dit, optimitzar el consum d'energia als edificis, a les instal·lacions i en els aparells descrits en l'àmbit d'aplicació i aconseguir un estalvi del seu consum d'energia del 5% abans del 31 de desembre del 2010 i d'un 5% més abans del 31 de desembre del 2012, partint del consum que es va produir l'any 2008.

Aquest Pla director estableix una sèries de mesures per dur a terme una gestió energètica més eficient dels edificis de l'Administració general i d'una sèrie d'entitats concretades a la llei, així com els criteris que cal seguir en l'adquisició de vehicles, subministrament d'aparells, equips, etc.

3.7.5 Reglament energètic en l'edificació

El Reglament energètic en l'edificació, de l'1 d'octubre del 2010, té com a finalitat la regulació de les prestacions energètiques dels edificis de nova planta, les ampliacions i les reformes dels existents i s'introdueixen criteris d'eficiència energètica per contribuir a l'aportació mínima d'energia als edificis mantenint les condicions de confort requerides, reduir les emissions dels gasos que causen l'escalfament del planeta i respectar alhora els acords internacionals sobre el canvi climàtic i l'eficiència energètica.

En aquest reglament també s'introdueix l'obligatorietat d'elaborar un projecte energètic, subscrit per un tècnic autoritzat i competent, que serà preceptiu a les instal·lacions a partir d'una certa potència energètica. Pel que fa a la resta de les instal·lacions, l'empresa instal·ladora haurà d'elaborar la declaració d'energia de la instal·lació.

3.7.6 Decret pel qual es regula l'atorgament d'ajudes

Dins d'un context de racionalització de l'ús de les fonts d'energia el Decret pel qual es regula l'atorgament de les ajudes econòmiques per a la instal·lació de sistemes d'aprofitament d'energies renovables en l'edificació, del 16 de març de 2011, té per objecte l'establiment de les

bases reguladores per a l'atorgament de les ajudes econòmiques per a instal·lar sistemes d'aprofitament d'energies renovables en l'edificació i obrir la convocatòria per a l'any 2011. A continuació, es mostra el resum de la normativa de l'energia al país.

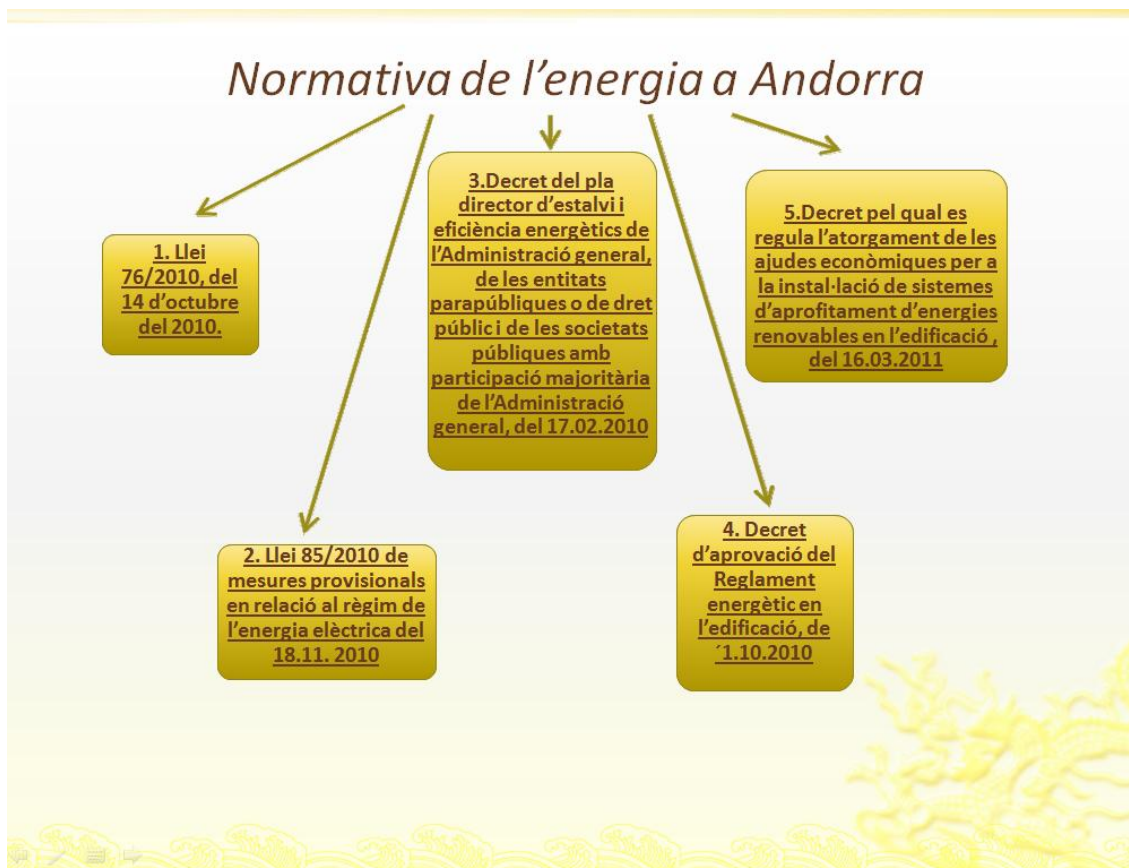

Figura 14. Normativa de l'energia a Andorra. Font. Elaboració pròpia al BOPA.

3.8 NORMATIVA DE L'URBANISME I LA PLANIFICACIÓ TERRITORIAL

3.8.1 L'urbanisme a Andorra

El sòl és un bé escàs al Principat per la seva geografia de vall pirenaica (dels 468 km² una part important dels quals tenen més del 20% de pendent). L'actual parc d'habitatges és suficient per a garantir la demanda de primeres residències en més d'una dècada, però el complet desenvolupament dels plans urbanístics de cadascuna de les parròquies del país pot augmentar de manera significant el parc d'habitatges ja existent, en gran part orientant-se cap a les segones residències.

Cal destacar que l'àrea de construcció autoritzada ha sigut una progressió ascendent en la darrera dècada, duplicant-se el seu valor des de l'any 2000.

Fins fa uns anys, l'ordenament jurídic del Principat no tenia cap tipus de disposició que estableixes el marc jurídic general de la planificació territorial i urbanística del país.

3.8.2 Les administracions urbanístiques

El Govern andorrà té la competència d'executar els projectes d'Interès Nacional i dels plans sectorials supracomunals, a través del Ministeri d'Ordenació Territorial o bé del ministeri competent per raó de la matèria. Les actuacions, obres i serveis que el Govern porti a terme a l'objecte de dotar a les parròquies d'alguns dels sistemes generals o dels seus elements són operacions d'execució dels Plans d'Ordenació i Urbanisme. Quant a l'execució dels POUPs i de les ordinacions de la normativa subsidiària, així com els plans parcials i especials, correspon als comuns i als propietaris, segons indica El Reglament Urbanístic (RU). També correspon als comuns l'execució dels programes de Rehabilitació d'Edificis, de Reforma Interior Urbana, de Protecció i de Sanejament.

Les potestats en matèria de gestió i execució urbanística correspon als comuns i al Govern, en els termes establerts en la Llei General d'ordenació del territori i urbanisme (LOTUA) i el RU. L'execució del planejament que s'aprovi en el desenvolupament dels POUPs són realitzades pels comuns i pels organismes superior i sectorials, en les seves respectives esferes de competències, conforme a la normativa vigent.

S'ha de tenir en compte la figura, essencial, de la Comissió Tècnica d'Urbanisme, com a òrgan col·legiat de competència especial, integrada per representants governamentals, facultatius i comunals.

Quant a el procediment s'ha de destacar:

- Els actes comunals, expressos o presumptes, són susceptibles de recurs d'alçada davant la Comissió Tècnica d'Urbanisme, els de la Comissió, que no resolguin recursos d'alçada (LOTUA art. 148) i els del Govern són objecte de recurs en reposició.
- L'atribució a la jurisdicció administrativa (equivalent al nostre ordre jurisdiccional contenciós-administratiu) dels litigis entre propietaris i Administració derivats de l'activitat urbanística, sense perjudici del qual, els litigis entres particulars que resultin de convenis d'urbanització, així com les qüestions civils relacionades amb l'urbanisme (per exemple, demolició de construccions lesives de les normes urbanístiques de distàncies mínimes), són pròpies de la jurisdicció civil.
- És possible la revisió d'ofici pels òrgans competents dels actes administratius de caràcter urbanístic i/o territorial, per aplicació de les normes generals contingudes la Constitució Andorrana.

3.8.3 La Llei General d'ordenació del territori i urbanisme

La Llei General d'ordenació del territori i urbanisme, del 29 de desembre de 2000, ha sigut la primera llei en matèria d'ordenació del territori i urbanisme i, s'ha modificat nombroses vegades: a l'any 2003, 2006 i 2011. S'ha de tenir en compte que en la LOTUA no es formula una disposició derogatòria expressa de normes anteriors, per tant, s'ha de considerar subsistent en quant no contràries al contingut de la nova llei.

A continuació, es mostren els principis essencials de la LOTUA i els seus objectius.

<u>PRINCIPIS</u>	<u>OBJECTIUS</u>
<ul style="list-style-type: none"> - La defensa de l'interès públic - La distribució justa dels beneficis i càrregues derivades de l'activitat urbanística 	<ul style="list-style-type: none"> - La liberalització del sòl en atenció de les necessitats col·lectives - El creixement harmoniós dels nuclis d'activitat i població junt amb infraestructures, equipaments i serveis.
<ul style="list-style-type: none"> - La utilització racional del sòl - El respecte a la funció social de la propietat 	<ul style="list-style-type: none"> - La realització efectiva d'una ordenació territorial previsor i protectora. (exposició de motius de la LOTUA)

Taula 7. Principis i objectius de la LOTUA. Font. Elaboració pròpia en base a la LOTUA.

Pel que fa al planejament, es regulen certs instruments de planificació territorial que, anteriorment eren inexistents, i la configuració legal del planejament urbanístic, amb diferenciació clara del general i de desenvolupament, incloent alguna figura nova com el POUP i d'altres ja preexistent com el Pla parcial i especial.

Pel que fa a l'activitat urbanística, generalment es diferencien dues fases com es mostra a continuació:

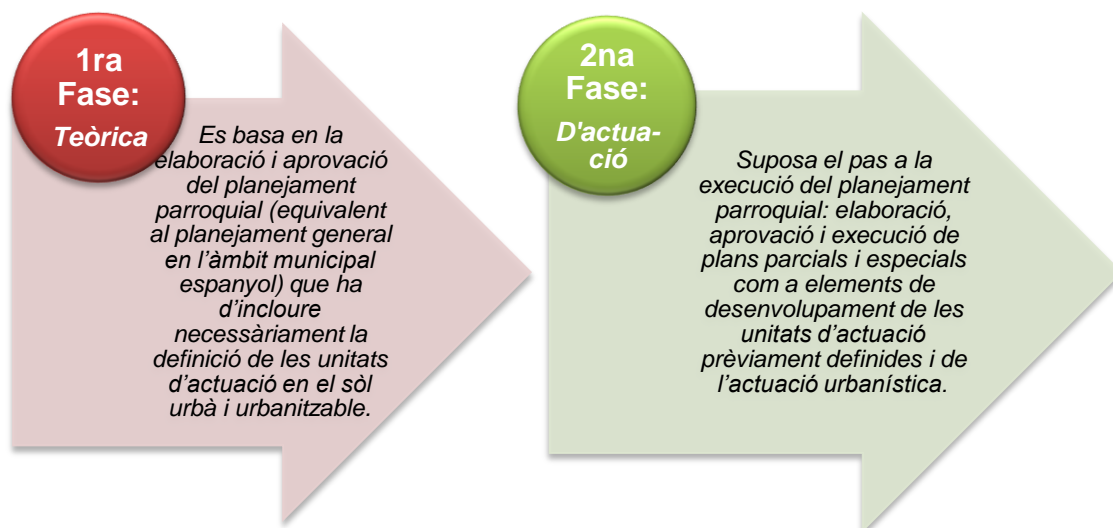

Figura 15. Fases de l'activitat urbanística. Font. Elaboració pròpia en base a la LOTUA.

Cal esmentar que a la primera fase, a diferència del sistema espanyol, no es permet la delimitació i configuració d'aquestes unitats fora del planejament, per mitjà d'un procediment específic posterior. Els seus fins s'enuncien en l'article 2.4 RU.

3.8.3.1 La delimitació del dret de propietat

Als articles 6, 16, 19 i del 34 al 37 de la LOTUA 8/2006 i els articles 4.1,2,3 i 22 es regula la delimitació del dret de propietat. Concretament, es defineix el contingut urbanístic del dret de propietat com a conseqüència directa de la planificació, de forma que el dret a urbanitzar, a edificar i fins i tot a la edificació- com a facultats integrants del domini, no resultant sense més d'aquest, sinó del planejament i la urbanització subsegüent (o execució). És a dir, es parteix del contingut estatutari de la propietat.

Comparant amb el sistema espanyol, això voldria dir, reconèixer també el *ius variandi* inherent a la potestat de planejament, sense que els drets adquirits per als propietaris segons l'ordenament anterior constitueixin un límit a la nova ordenació, fet pel qual no es durà a terme l'exercici del *ius variandi* el principi de seguretat, sense perjudici en el seu cas, de les solucions indemnitzatòries que poguessin procedir, fonamentalment en el supòsit d'aprofitaments urbanístics prèviament patrimonialitzats que queden alterats per la nova ordenació. A Andorra, aquesta afirmació s'aclareix per la figura de la garantia del aprofitament urbanístic. La LOTUA parteix d'un principi de no indemnització de formulació taxativa: les limitacions d'aprofitament i d'ús dels terrenys i de les edificacions, derivades de la ordenació del sòl i urbanisme de conformitat amb les previsions de la citada llei, no confereixen drets d'indemnització de natura alguna. Sense norma alguna relativa a solució indemnitzada de cap tipus; lo qual s'explica pel reconeixement legal de la garantia de l'aprofitament urbanístic, *siquiera transitoriamente*.

De l'article 23 al 27 del RU es fixa l'aprofitament mínim dels sòls urbans i urbanitzables, en el percentatge del 85% de cadascuna de les unitats d'actuació. El 15% restant, com màxim, s'ha de destinar al viari. Del aprofitament patrimonialitzable han de descomptar-se les cessions gratuïtes i obligatòries a càrrec dels propietaris.

3.8.3.2 L'edificabilitat

Es regula a l'article 28 del RU i fixa que els plans parroquials d'ordenació i urbanisme senyalen la edificabilitat global (mesurats en metres quadrats) de cada parròquia, aquesta edificabilitat no pot ser superior a la que resulta del càlcul fet en l'ampliació de la normativa urbanística i de la construcció vigent fins la entrada en vigor de la LOTUA. És neta, ja que es calcula després de restar el sòl destinat a la infraestructura viària. I, opera com a una clàusula de "*stand still*", ja que un cop fixada no pot elevar-se a través d'una revisió del pla.

Per a calcular la edificabilitat global de cada parròquia, els següents terrenys:

- Els demanials dels comuns i quarts que s'ubiquen en zones qualificades per les ordenacions i zonificacions anteriors, excepte la zona de la urbanització Sant Pere del Pas de la Casa (LOTUA disp. final tercera).
- Els afectats per vials i carreteres.
- Els afectats per rius i torrents, segons lo establerts en la corresponent ordenació.
- Els afectats per riscos naturals.
- Els que el pla parroquial, ja per a delimitar-los directament o per a fixar-los com a estàndard per a pla parcial o especial, destini a futura viabilitat, mai inferior al percentatge en el apartat b de l'article 28 del Reglament urbanístic.
- Les reduccions derivades de les dimensions de les parcel·les, alçada d'edificacions o qualsevol altre condicionant edificatori resultant de l'apartat c de l'article 28 del RU , en

defecte del càlcul detallat, s'aplica una reducció del 30% sobre la edificabilitat obtinguda, un cop restats els sòls vials.

També es recomana que no es considerin pas, a efectes de càlcul d'edificabilitat global, aquells terrenys afectats per línies de transport d'energia elèctrica, transvasament d'aigües o transport públic. En cas de dubtes interpretatius entre disposicions legals no resolubles per aplicació del principi de jerarquia normativa, preval la més restrictiva a efecte de càlcul de la edificabilitat global.

S'ha de tenir en compte que, el pla parroquial no pot preveure intensitats que suposin sobrepassar la intensitat global exposada, però, si que pot establir una ordenació diferent de la edificabilitat d'acord amb els criteris d'ordenació fixats per al citat pla.

En cas que després de l'aprovació d'un pla parroquial, variïn els límits del sòl urbanitzable, ja sigui per la concreció de la extensió dels terrenys comunals o per estudis de detall de risc d'allaus o d'altres, les revisions posteriors del pla variaran també el còmput de la edificabilitat.

3.8.3.3 Les cessions obligatòries

Segons els articles 33, 5 y 33.6 de la LOTUA i 7 de la Llei 6/2011, del 28 de juliol, de modificació de la LOTUA modificada a la vegada per la Llei 8/2006; la Llei 8/2006; l'article 4.5 del RU, Decret 22/2/2006 art. 10.2; s'estableix un règim general de cessions obligatòries a favor dels comuns de terrenys destinats a serveis i equipaments col·lectius o vivenda protegida (segons la Llei 8/2006), en el percentatge fixat pels comuns (a diferència d'Espanya a on el percentatge se sol fixar totalment per la Llei autonòmica o estatal supletòria en alguns casos) dins dels marges disposats per la LOTUA (entre un 5% i 15%).

Aquests terrenys queden exclosos del règim general dels comunals, i poden ser destinats exclusivament a equipaments, espais públics, vivenda amb protecció pública (segons la Llei 8/2006) i serveis de la col·lectivitat previstos en el corresponent pla parcial o especial.

No s'especifica la classe de sòls a la que afecta aquest deure, per tant, s'ha d'entendre referit primordialment a l'urbà i a l'urbanitzable.

Segons l'article 8.1.5 del RU la cessió no es dona en casos de substitució d'edificacions existents en barris antics i en general en zones urbanes consolidades. El respecte a la funció social de la propietat, amb aprofitament del 100%.

Si en sòl urbà consolidat es tria per la cessió econòmica, el seu valor es fixarà segons l'aprofitament que es destinarà a materialitzar d'acord amb la sol·licitud de llicència d'edificació.

3.8.3.4 La distribució de la iniciativa urbanística

Segons l'article 5 de la CA, l'article 15 de la LOTUA, 143 de la Llei 8/2006, els articles 4,5 i 6 del RU). La iniciativa urbanística es distribueix entre l'Administració (formulació d'alguns instruments de planificació i direcció de l'ordenació) i el sector privat.

La execució del planejament es promou preferentment per la iniciativa privada, sent la pública sempre subsidiària, justificada per la eventual lesió de d'interès general per agents privats.

En el procés de redacció de certs instruments d'ordenació (plans parcial i especials) s'imposa la participació obligatòria dels propietaris. També es reconeix la participació ciutadana en l'activitat urbanística mitjançant la legitimitat pública de l'acció urbanística, com a Espanya.

3.8.3.5 La reparcel·lació i valoració dels terrenys

Segons l'article 119.1 de la LOTUA; l'article 91 s. l 120 s. del RU es defineixen els conceptes de reparcel·lació com: *Actuacions d'agrupació de finques compreses en un pla parcial o especial, el seu àmbit territorial pot coincidir amb el d'una unitat d'actuació, nova divisió ajustada a les previsions de la planificació i adjudicació de parcel·les resultants als propietaris afectats en proporció als seus respectius drets) i valoració dels terrenys amb la finalitat d'evitar especulació i posicions de domini entre els propietaris inclosos en el mateix pla.*

3.8.3.6 Els convenis urbanístics

Segons els arts. 93, 109.9, 120.2.d. 122 i 142 de la LOTUA; art. 62, 63 i conclusions del RU. Els convenis urbanístics no es regulen de forma específica, però sí que es prevé i es mencionen en la LOTUA. A diferència d'Espanya, l'ordenament andorrà concep els convenis urbanístics com a negocis entre particulars relatius a la execució de l'ordenació (la iniciativa urbanística de gestió és privada), sense regular-se la figura dels convenis de planejament ni els expropiatoris.

3.8.3.7 La intervenció en el mercat del sòl

La LOTUA no conté cap apartat a on es regulin els instruments d'intervenció en el mercat del sòl (dret de superfície urbanística, drets de tanteig i retracte i patrimonis públics de sòl).

3.8.4 Règim del sòl

El règim jurídic del sòl es basa en tres conceptes clàssics: classificació, categorització i calificació.

- Classificació: S'efectua per als plans parroquials d'ordenació i urbanisme i suposa dividir el territori de cadascuna de les parròquies en tres classes de sòl: urbà, urbanitzable i no urbanitzable; sense que sigui possible prescindir de cap d'elles. Queden exclosos de la classificació específica els terrenys ja existents, destinats a servir de suport a equipaments, espais o infraestructures públiques. No obstant, en el pla parroquial ha de constar expressament el destí específic segons els articles 24.2 i 71.b de la LOTUA.

- Categorització: Consisteix a dividir cada classe de sòl en subespècies; en aquest cas, amb caràcter no preceptiu segons l'article 72.3 a de la LOTUA.

- Calificació: Implica l'assignació d'usos, edificabilitats i aprofitament, tancant el tractament jurídic del sòl.

3.8.4.1 Classificació

○ Sòl urbà:

Segons els articles 24.3, 25 fins 27, la Llei 8/2006 i els articles del 8 al 13 del RU. El sòl urbà segueix exclusivament per a la seva classificació (imperativa per al planificador, sense marge de discrecionalitat).

El Reglament recull que el sòl urbà es constitueix per als terrenys que comptin, al menys, amb: accés rodat, serveis d'aigua potable, subministrament d'energia elèctrica adequats per a servir a les necessitats de les edificacions o instal·lacions previstes en el planejament d'acord amb la normativa vigent i evacuació d'aigües residuals o sistema homologat de depuració.

També són urbans els terrenys que s'incloguin en unitats d'actuació pendents d'urbanitzar classificades com a urbanes, un cop que s'hagin executat els treballs d'urbanització segons el pla parcial o especial i arribin a disposar dels serveis indicats.

S'ha de tenir en compte:

1) Que no es distingeix entre sòl urbà i solar (parcel·la urbana qualificada addicionalment per comptar amb alineacions i rasants definides, si s'incorpora el concepte de solar a l'article 106 i les conclusions del RU), considerant immediatament edificables, prèvia llicència (article 106 Reglament de Construcció), els terrenys dotats dels serveis especificats i amb tractament urbanístic establert per a cada unitat d'actuació. Segons l'article 31 de la LOTUA també es permet la urbanització y edificació simultànies, mitjançant la deguda llicència i autorització d'obres d'urbanització.

2) No s'exigeix que la dotació de serveis urbanístics ho hagi sigut com a conseqüència de la execució regular del planejament, però aquests si es podrien imposar pel planejament parroquial.

3) La modificació dels articles 24,25 i 26 de la LOTUA si que distingeix, a diferència de la LOTUA original, entre sòl consolidat i sòl no consolidat. I el RU a més determina que el sòl urbà consolidat es conforma per als terrenys que disposen dels serveis urbanístics bàsics i que el pla d'ordenació i urbanisme parroquial ordena directament, sense remetre a planejament derivat i que per tant, estan inclosos en unitats d'actuació de gestió directa; també pels terrenys sense urbanitzar però amb la urbanització aprovada abans del 24 de gener de 2001. Quant al sòl urbà no consolidat, el defineix com aquell sòl urbà inclòs en àrees amb al menys el 40% de la seva superfície urbanitzada que no siguin consolidats: són sòls urbans però pendents d'urbanitzar i la seva ordenació detallada es desenvolupa mitjançant un pla parcial o especial. I, quan aquesta s'executa amb els serveis bàsics es converteix amb sòl consolidat.

- *Sòl urbanitzable*

Segons els articles 28 al 30 de la LOTUA i articles del 14 al 16 del RU es defineix com a sòl urbanitzable aquell sòl que es conforma pels terrenys situats en unitats d'actuació no classificades com a urbanes, que no siguin sòls no urbanitzables. També els ubicats en unitats d'actuació que requereixin obres d'urbanització en percentatge superior al 60% de la seva superfície, independentment de la seva classificació en virtut de la zonificació vigent a la entrada en vigor de la LOTUA.

Aquests terrenys adquireixen, sense necessitat de cap tipus de reforma del POUP, la condició d'urbans amb l'aprovació dels respectius plans parcials o especials, podent obtenir així llicència d'edificació després de la execució de les necessàries obres d'urbanització, i sense perjudici de la urbanització i execució simultànies.

En totes les parròquies ha d'existir sòl urbanitzable ja que l'aprovació dels POUPs és preceptiva. Segons estableix la LOTUA, en el termini de 2 anys des de l'entrada en vigor de la llei (9.2.2003) han d'estar aprovats i vigents els plans.

Adquisició de l'aprofitament urbanístic amb garantia i dret a urbanitzar:

Articles 35 i 36 de la LOTUA i art. 29 del RU i 11 i 12 del RC. La garantia d'aprofitament urbanístic s'obté per a tot terreny inclòs en un pla parcial o especial degudament aprovat, dins dels terminis de la seva aprovació, un cop formalitzada i feta la entrega de terrenys de cessió obligatòria al comú.

El dret a urbanitzar s'adquireix amb l'aprovació successiva del POUP i del pla parcial o especial corresponent. El dret a edificar, amb la llicència de edificació (LOTUA art. 17 i 18).

- *Sòl no urbanitzable:*

Article 38 i 49 de la LOTUA, art. 17 fins al 21 del RU). Aquesta classe de sòl s'integra per dos blocs de terrenys:

a) Aquells exposats a riscos naturals de perillositat alta, fonamentalment allaus i desprendiments (en cas de perillositat inferior, els terrenys seran urbanitzables amb sujecció a les mesures de protecció necessàries); i aquells exposats a riscos naturals, fonamentalment allaus i desprendiments.

b) Aquells que siguin de titularitat dels comuns i quarts.

El planificador parroquial queda subjecte per tant, a la realitat física d'aquests sòls, el que suposa configurar la classificació del sòl com reglada, donat que s'elimina la discrecionalitat en els dos extrems, urbà i no urbanitzable.

Es reconeixen les següents categories:

- Sòl forestal, agrícola i ramader.
- Sòl de protecció d'aigües, sotmès a més a la Llei de policia i protecció de les aigües.
- Sòl de protecció natural
- Sòl de entorns de bens d'interès històric i cultural
- Sòl d'itineraris d'interès
- Sòl de zones exposades a riscos naturals
- Sòl sense designació específica.

S'ha de tenir en compte que Govern té la potestat de fixar, sempre que el nivell de risc ho permeti, els treballs de protecció que s'han de dur a terme per a fer compatible la edificabilitat en un terreny afectat pels riscos amb determinades edificacions protegides destinades a usos específics, i els seus caràcters constructius. Sempre queden subjectes a informe favorable previ del Govern.

Les prohibicions en el sòl no urbanitzable són tot tipus de treball o activitat que comporti:

- Modificacions de l'estat natural del terreny
- Moviments de terres
- Extraccions d'àrids
- Tales
- Obertura de pistes i camins
- Construcció o instal·lació de qualsevol tipus.

Són excepcions:

a) La execució de projectes d'interès nacional

b) La realització d'obres necessàries per a dotar d'accés i serveis a sòls classificats com a urbanitzables.

c) La execució de les actuacions següents, en les condicions establertes pel respectiu pla parroquial i prèvia autorització específica en cas de terrenys de propietat privada:

1. En zones exposades a riscos naturals, únicament es permeten les actuacions necessàries per a instal·lacions i equipaments tècnics destinats a la protecció de persones i bens. Però, es poden executar, sempre que el nivell de risc ho admeti i amb les degudes mesures de protecció necessàries, determinades edificacions protegides destinades a usos específics i amb certes condicions i característiques de construcció. Aquesta excepció requereix un previ informe favorable per part de Govern.

2. En sòl agrícola, forestal i ramader: la construcció de bordes de muntanya no destinades a l'habitatge permanent i d'instal·lacions pròpies de l'activitat forestal i agropecuària; l'obertura de pistes d'esquí (amb els seus equipaments i infraestructures), de camins, tala i tallafocs; l'habilitació d'instal·lacions esportives, equipaments tècnics destinats a serveis públics i refugis de muntanya.
3. Els terrenys ocupats per itineraris d'interès només permeten obres de conservació i millora.
4. En zones destinades a la protecció de l'aigua i els seus corresponents perímetres de protecció, la construcció de murs, tanques, canalitzacions i el seu degut manteniment.
5. En zones de patrimoni natural el seu voltant de bens d'interès històric i cultural, essencialment els treballs corresponents a la conservació i millora de l'edificació pròpia, així com la rehabilitació i conservació d'edificis agrícoles i de les bordes.
6. El sòl no urbanitzable sense designació específica pot dedicar-se a ampliar l'àrea destinada a equipaments, espais públics i infraestructures, en cas que delimiti amb aquests i sense supera un rati del 100%.

El procediment de sol·licitud i en el seu cas, atorgament de l'autorització indicada es descompon en:

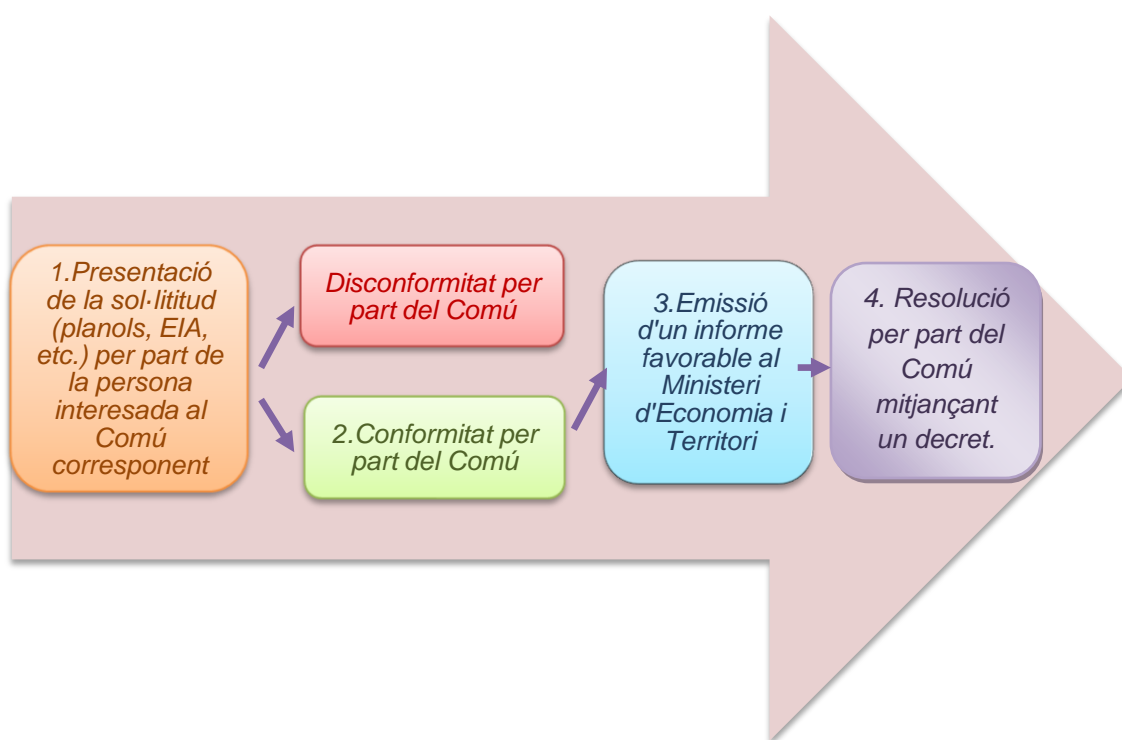

Figura 16. Procediment de sol·licitud de l'autorització. Font. Elaboració pròpia en base la LOTUA.

Cal esmentar que el Ministeri d'Economia i Territori poden imposar mesures correctores o condicions i, en cas de no emissió per part d'aquest en el termini de dos mesos pressuposa sentit favorable.

A tot això, no queda clar als articles 134 i 139 de la LOTUA si aquesta autorització substitueix a la llicència del comú, si s'han de sol·licitar i obtenir ambdues o si la primera inclou la segona. En as que l'actuació excepcional en sòl no urbanitzable sigui procedida pel Comú, ha de remetre l'avantprojecte i el projecte d'execució per a la emissió de l'informe a Govern. El règim del sòl es completa amb disposicions específiques sectorials que responen a les normes

d'aplicació directa, algunes d'aquestes normes queden incloses dins el Reglament d'urbanització (LOTUA art.53.c, 57 i 59).

3.8.5 La planificació

Les figures dels reglaments es preveuen en el desenvolupament de la LOTUA i són aprovat per Govern:

- *Urbanístic* → Normativa tècnica de gestió urbanística, essencialment, la fixació de criteris de valoració dels terrenys, reparcel·lació, compensació i la distribució equitativa.
- *D'urbanització* → Estableix les disposicions tècniques relacionades amb els traçats, dissenys i dimensions dels serveis i infraestructures.
- *De construcció* → Relatiu a les normes tècniques de les construccions.

Tots tres tenen caràcter de mínim obligatori d'aplicabilitat general, no obstant les condicions més restrictives es fixaran per les ordinacions reguladores de les normes subsidiàries comunals.

Hi ha tres instruments de caràcter territorial: les directrius d'ordenació, els projectes d'interès nacional i els plans sectorials amb incidència supracomunal. Tots ells aprovats pel Govern a proposta del Ministeri d'Economia i del Territori i amb previ informe del Ministeri de Turisme i Medi Ambient i són immediatament executius des del mateix dia de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (BOPA), quedant així les seves disposicions i previsions integrades dins la planificació comunal, a la que vinculen.

Les directrius d'ordenació es califiquen expressament com de desenvolupament de la LOTUA i tenen com a finalitat: fixar el marc de referència per a la formació de polítiques urbanístiques comunals, permeten la coordinació i comptabilitat entre les polítiques urbanístiques nacional i comunal, formular el conjunt de criteris i normes orientadores i reguladores dels processos d'assentament territorial de les distintes activitats i fixar els criteris bàsics per a l'assignació de recursos.

3.8.5.1 Els projectes d'interès nacional

Els projectes d'interès nacional tenen com a objectiu: la protecció del medi ambient; la dotació de serveis públics, l'execució de política hidràulica, de sanejament i energètica; i la construcció d'infraestructures viàries i de comunicació. Quan aquests projectes afecten a dos o més parròquies alhora passen a denominar-se plans sectorials amb incidència supracomunal.

L'execució per part de Govern de les actuacions i obres relatives a projectes d'interès nacional i plans sectorials, un cop aprovats i publicats, no són sotmesos a control comunal (cap tipus de llicència). La resta d'actuacions promogudes per part de l'Administració de caràcter urbanístic, són sotmeses a control preventiu comunal, com succeeix a Espanya (LS/92 art.244; RDU art.7 i 8), sense perjudici de certes exempcions subjectives o objectives, com és el cas de les obres hidràuliques d'interès general o de les operacions d'infraestructures ferroviàries, que realment atenen a la condició territorial de les actuacions escomeses.

3.8.5.2 El POUP

Segons la LOTUA art.68 s. i 102, Llei 8/2006; RU art 40 a 45). Es tracta d'un instrument de planejament general, d'aprovació autoritària, amb vigència indefinida, d'iniciativa pública i abast necessàriament parroquial que, s'assemblen bastant als plans generals d'ordenació urbana a Espanya. Per tant, el seu àmbit coincideix necessàriament amb el terme parroquial respectiu,

sense poder-se estendre més d'una parròquia, a diferència de la regla general a Espanya, sense perjudici de la possibilitat per part dels comuns d'aprovar i executar conjuntament plans especials o programes d'interès interparroquial.

La finalitat d'un POUP, tenint en compte que sempre estan sotmesos a les determinacions del planejament territorial, és la implantació de l'estructura general i dels elements fonamentals de la ordenació urbanística del territori de cada parròquia, amb regulació d'usos (calificació), classificació dels sòls, intensitats i aprofitaments, així com la definició de les unitats d'actuació, establint igualment les previsions dels serveis públics necessaris. A més a més han de completar la ordenació del sòl urbà consolidat: renovacions i rehabilitacions necessàries, etc. També fixen les condicions d'incorporació del sòl urbanitzable al desenvolupament urbà.

Previsions:

1. S'ha de tenir en compte que, les condicions de situació geogràfica i topogràfica dels terrenys reservats per a zones verdes i equipaments ha de ser adequats a la seva funcionalitat (Decret 22/2/2006 art. 10).
2. També s'imposa a aquests plans a la Llei la previsió d'un règim de transitorietat.
3. Han d'establir reserves de sòl en proporció adequada i suficient : zones verdes, parcs i espais lliures; habitatge de protecció pública en lloger i places d'aparcament.
4. En matèria d'usos, el règim general s'estableix en el RC art. 21 s.
5. El comú posseeix la potestat discrecional per a definir els objectius de planificació urbanística, sense més límits que la exclusió de l'arbitrarietat i el respecte als drets fonamentals dels administradors.
6. S'afirma el principi de la prevalença i especialitat de la normativa sobre protecció del patrimoni cultural sobre les determinacions dels planejament urbanístic.

S'ha de tenir en compte la normativa comunal subsidiària i complementària que integra igualment el planejament parroquial la normativa comunal subsidiària i complementària que s'assembla a les normes subsidiàries i complementàries del planejament municipal a Espanya. Aquestes normes comunals complementen i desenvolupen el POUP respectiu, les ordinances reguladores de cada unitat d'actuació , de rehabilitació d'edificis i les destinades a programes de reforma interior urbana, sanejament i protecció. No han d'existir disposicions que de qualsevol manera permetin o suposin un increment de l'aprofitament urbanístic que resulti del repetit pla.

Finalment, el procediment d'aprovació del POUP (LOTUA art. 89 a 106; Llei 8/2006; Llei 6/2011) es desglossa en tres apartats: a) efectes col·laterals derivats de la tramitació b) procediment d'aprovació i c) alteració del planejament.

3.8.5.3 El planejament d'execució

Segons el RU art.55 s. dins d'aquest apartat es troben els plans parcials, especials i els programes de rehabilitació, protecció i sanejament. El nombre d'aquests plans per cada unitat d'execució varia segons les circumstàncies de cadascuna d'elles. Aquestes figures responen al model de pla de desenvolupament, derivat, no necessari i de contingut general o especial, segons els casos. El seu àmbit espacial és sempre inferior al terme parroquial i requereixen prèvia o simultània aprovació de pla parroquial, ja que aquest és el que s'encarrega de definir dites unitats d'actuació.

Quant als plans parcials, l'àmbit d'aquests és el sòl urbanitzable, quedant exclosos els no urbanitzables. Per tal de simplificar el procés urbanístic, en cas de poblats, urbanitzacions ja existents o aprovades, o zones urbanes consolidades, el POUP pot incloure aquestes zones en una única unitat d'actuació i regular la execució de la mateixa directament, mitjançant la gestió directa, sense necessitat d'aprovació de pla o plans parcials (LOTUA art. 83).

També es prevé la figura de l'estudi de detall, per exemple amb la finalitat de fixar mesures de protecció de terrenys subjectes a riscos naturals de perillositat no alta inclosos en unitats d'execució (LOTUA art. 73.4 i Llei 8/2006).

3.8.5.4 La suspensió de llicències

Segons la LOTUA art. 90 a 94, es distingeixen entre suspensió temporal i necessària:

- *Suspensió necessària* → Sense perjudici de la suspensió temporal, l'adopció de l'acord d'aprovació provisional del pla comporta la suspensió de l'atorgament de llicències de reparcel·lació, de noves urbanitzacions i d'edificacions d'obres de nova planta i consolidació de les ja existents, en tots aquells sectors en que la planificació nova comporti qualsevol modificació del règim urbanístic anterior.
Els efectes d'aquesta mesura es mantenen fins l'aprovació definitiva del pla amb el màxim d'un any des de la publicació de l'acord d'aprovació provisional.
- *Suspensió temporal* → Com a mesura preventiva en benefici de la viabilitat de la nova ordenació, es permet al Comú, al iniciar el procediment d'estudi i redacció del pla parroquial o en un moment posterior durant el curs del mateix, acordar (potestativament) la suspensió temporal d'atorgament de noves llicències de parcel·lació de terrenys i noves urbanitzacions, exceptuant els vials d'iniciativa pública.

En cap cas, queden afectats per la suspensió els edificis d'equipaments i dotacions d'iniciativa pública i privada, ni les llicències d'edificació que s'han d'atorgar respecte de terrenys que compten amb els serveis urbanístics essencials.

L'acord ha de ser necessàriament sectorial, motivat i publicat en el BOPA. El termini màxim d'aquesta suspensió és d'un any des de la data de publicació de l'acord.

3.8.5.5 El procediment d'elaboració i reforma

És norma bàsica al respecte l'atribució de competència al comú per la tramitació i aprovació del pla parroquial respectiu, sense perjudici de la intervenció del Govern en el tràmit.

- Tramitació: Les fases essencials són les que es mostraran a continuació.

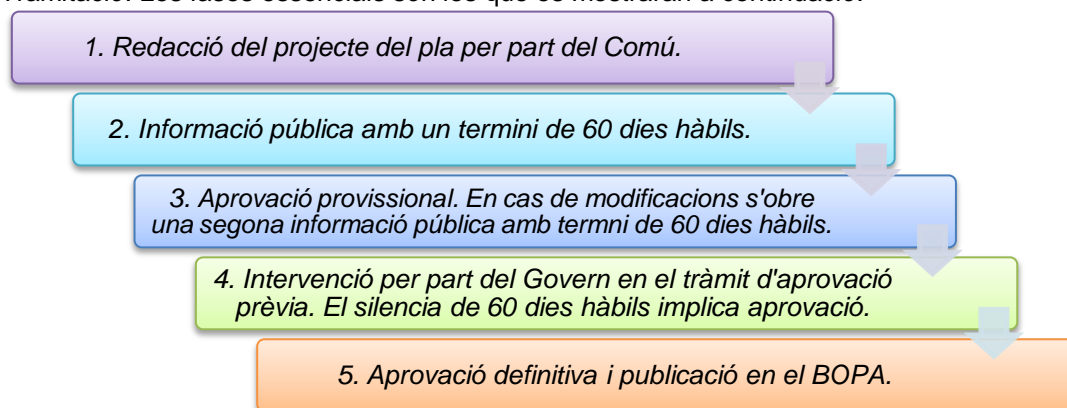

Figura 17. Fases essencials del procediment d'elaboració i reforma. Font. Elaboració pròpia en base a la LOTUA.

- Alteració o innovació del contingut del pla parroquial
Té lloc en cas de reforma de qualsevol dels aspectes essencials de la ordenació: la classificació i qualificació del sòl; els paràmetres establerts per les unitats d'actuació dels que resulta l'aprofitament urbanístic; les reserves de sòl per a infraestructures, equipaments i serveis públics y; els sistemes generals de comunicació.
Les alteracions de caràcter tècnic i abast menor com per exemple els modificacions entre unitats d'actuació, correcció de disfuncions constatades, alineació de vials, compatibilitat d'usos i altres semblants es tramiten com simples modificacions, sempre que no afectin a algun dels continguts essencials. Per defecte de la Llei 6/2011, els ajustos de alineació de vials, correccions d'errors aritmètics i materials i d'unitats d'actuació no són sotmesos a procediment de modificació, així el Comú pot en aprovar i publicar els ajustos previ informe de la Comissió Tècnica d'Urbanisme en qualsevol moment.

Previsions

1. Excepcionalment, es pot precedir a la revisió del pla abans dels terminis exposats, sempre que existeixin motius d'interès públic degudament justificat, validats pel Govern (LOTUA art. 103.2 i Llei 6/2011).
2. Les adaptacions del POUP a projectes d'interès nacional, plans sectorials d'incidència supracomunal, entorns de protecció de bens d'interès cultural o d'altres instruments fixats per la normativa que comporti necessàriament l'adaptació del pla, segueixen el procediment de modificació, malgrat variïn continguts essencials (LOTUA art. 105.3 Llei 6/2011).

3.8.6 L'execució de l'ordenació

Segons la normativa andorrana en matèria d'urbanisme (LOTUA art. 107 s; Llei 6/2011; RU art. 81 conc. Art, 55 s.), l'elaboració i aprovació del pla parcial és clau en la gestió urbanística.

En la LOTUA no es defineixen els sistemes d'actuació mitjançant els quals s'hagi de dur a terme materialment la execució de l'ordenació urbana, front a les previsions anteriors en les ordenances de construcció i edificació, que es referien als clàssics sistemes privats, mixta i públic. Només constata que el Comú empra la expropiació forçosa per a adquirir el terreny necessari per l'execució d'un pla especial o un dels programes quan sigui precís obtenir aquell en extensió superior als percentatges de cessió obligatòria (LOTUA art. 125).

Com a regla general tenim que l'execució del planejament es desenvolupa mitjançant plans parcials els quals la referència especial és la unitat d'actuació, és a dir, execució sistemàtica. Les actuacions aïllades o asistemàtiques s'executen previ normalment pla especial o un dels programes abans indicats, sense perjudici que puguin operar també com instruments d'execució sistemàtica.

Si es regula la figura de la reparcel·lació i els criteris de valoració que hagin de tenir-se en compte en la mateixa als efectes de dur a terme l'equidistribució de beneficis i càrregues. Els criteris per a les finques reparcel·lades són els següents:

- ✓ Coeficients d'edificabilitat
- ✓ Servidumbre urbanística i civils existents
- ✓ Topografia i orientació

- ✓ Accessos i dotacions en funció de la morfologia del terreny
- ✓ Eventuals convenis cel·lebrats amb l'Administració o entre particulars abans de la entrada en vigor de LOTUA

Cada reparcel·lació simplement econòmica (LOTUA art.119.4 i Llei 8/2006):

- ✓ Per acord entre el Comú i els propietaris, en unitats d'actuacions en urbà no consolidat i urbanitzable en les que es disposin de suficients demanials dels comuns.
- ✓ A criteri del comú en unitats d'actuació en sòl urbà consolidat de gestió directa.

En tots aquests casos, la taxació s'ha d'efectuar d'acord amb el valor del mercat i els ingressos obtinguts es dedicaran a l'adquisició d'immobles per a equipaments col·lectius i serveis públics (Decret 22/2/2006, art.13).

Cal esmentar, que també es regula la figura del projecte d'urbanització (RU) i sempre són sotmesos a avaluació d'impacte ambiental (Decret 27/05/2001, art. 2.4).

3.8.6.1 El pla parcial

La iniciativa de redacció i execució d'aquests plans correspon als propietaris dels terrenys inclosos en una determinada unitat d'actuació. La intervenció administrativa és secundària i ni tan sols comparteix dita iniciativa, tan sols i a sol·licitud dels propietaris interessats en el pla parcial, els comuns poden intervenir assessorant a aquells i col·laborant tècnica i jurídicament en l'adopció dels acords que permetin l'aprovació de dit pla.

A continuació s'enumeren les obligacions dels propietaris dels terrenys compresos dins l'àmbit d'un pla parcial:

a) Efectuar la cessió gratuïta de sòls destinats a vials i d'aquells que concreten el percentatge fixat en el pla parroquial per a dotacions i serveis col·lectius, que són rebuts per part del comú un cop executades les obres d'urbanització, en les que participa aquell en la proporció corresponent només si és titular d'immobles patrimonials ubicats en l'àmbit destinats a usos diferents d'equipaments, serveis col·lectius o habitatge de protecció pública (amb anterioritat de la L. Andorra 8/2006, participa sempre).

b) Sufragar els costos d'urbanització i execució del pla, en proporció a la participació i aprofitaments.

c) Participar en el procediment d'elaboració, reparcel·lació: en cas d ser necessària i aprovació del pla, quan en defecte d'acord per unanimitat d'actuació voluntària, es decideixi per un nombre de titulars que representi les tres quartes parts de la superfície compresa en el pla. La oposició dels restants propietaris no impedeix les actuacions indicades. Però, un cop redactat el pla i després de la informació pública i abans de l'aprovació definitiva, es remet a la Comissió Tècnica d'Urbanisme que emet en el termini de 60 dies informe motivat, favorable o desfavorable sobre la regularitat del pla, especialment en quant a l'equidistribució. Un cop aprovat i publicat el pla, els opositors poden interposar recurs d'alçada davant la Comissió.

Aquests plans, amb el grau de precisió suficient que permeti el desenvolupament material de les seves determinacions (compleix la funció d'instrument més detallat), han d'incloure:

<i>Plans amb execució aplaçada</i>	<i>Plans amb execució immediata</i>
- Plans d'ocupació de la unitat d'actuació	- Avaluació econòmica i pla d'etapes
- Estudi geotècnic, geològic i hidràulic, quan sigui imposat legal o reglamentàriament o per normativa subsidiària en atenció a les característiques del terreny.	- Pla de finques anteriors i de les resultants de la equidistribució, reparcel·lació i urbanització.
- Plans de traçat de la xarxa de comunicació del sector i enllaç amb el sistema general previst en el pla parroquial.	- Pla de terrenys de cessió obligatòria
- Plans d'alineacions, rasants, proteccions de la xarxa viària, itineraris per a vianants lliure de barreres urbanístiques i zones d'aparcament.	- Plans d'alineacions, rasants, proteccions de la xarxa viària, itineraris per a vianants, lliures de barreres urbanístiques i zones d'aparcament.
	- Estudi geotècnic, geològic i hidràulic, quan sigui imposat legal o reglamentàriament o per la normativa subsidiària en atenció a les característiques del terreny.
	- Conveni d'urbanització subscrit pels propietaris que manifesti el procés urbanístic i el compromís de compliment del contingut del pla.
	- Quadern de definició de densitat d'habitatges, assignació d'usos, ocupació i aprofitament del terreny i tipologia d'edificació.
	- Plans i memòria tècnica de xarxes de subministres bàsics (incloent el telefònic) i altres previstos al pla parroquial.
	- Plans de traçat de la xarxa de comunicacions del sector i enllaç amb el sistema general previst en el pla parroquial.
	- Plans d'ocupació de la unitat d'actuació.

Taula 8. Els plans amb execució aplaçada i immediata. Font. Elaboració pròpia en base a la LOTUA.

En el cas dels plans amb execució aplaçada, només són precisos els quatre primers continguts exposats a la taula, la resta, es presenten a la aprovació del comú en el moment en que es procedeixi a la execució per part dels propietaris, que hauran obtingut la garantia urbanística en el moment en que sigui aprovat el pla (no quan s'executi).

Per tant, la redacció i aprovació dels plans parcials correspon als propietaris, que es sotmeten després a aprovació administrativa per medi de decret del respectiu comú, posteriorment a la verificació que respecti a la Llei, al pla parroquial i a les unitats d'actuacions.

No es prevé l'aprovació per silenci administratiu, al contrari que a Espanya que s'aproven els plans parcials de iniciativa particular per silenci, sempre que respectin la legislació i la ordenació superior. La execució de cada pla parcial es pot donar en una o varies fases, mitjançant presentació i aprovació de projectes d'urbanització.

3.8.6.2 Els plans especials

Tant els plans parcials com els especials es defineixen com a instruments de materialització de la gestió urbanística, de caràcter subsidiari, que poden provar-se per l'Administració per causa justificada d'interès públic, en aquells supòsits en que la iniciativa privada no es concreta en un interès urbanístic immediat.

Els plans especials tenen per objecte el desenvolupament del sistema general de comunicació, espais lliures, equipaments, proteccions, serveis i subministres col·lectius i són aprovats pel Comú. La seva execució correspon al comú quant a les obres que justifiquen el pla, i als propietaris en el que resta.

Els propietaris afectats per un pla especial tenen com a obligacions:

- a) Sufragar els costos d'urbanització o la part que correspongui pels treballadors ja executats per la cooperació en cas que manifestin la seva intenció de prosseguir privadament amb les obres pendents previstes en pla.
- b) Realitzar la entrega dels sòls destinats a vials i als de cessió perceptiva, per que la cooperació executi les obres que motiven el pla.
- c) Participar en el procediment d'elaboració, reparcel·lació, en cas de ser necessària, i aprovació del pla, per establir la ubicació del pas dels vials necessaris i els terrenys de cessió obligatòria.

3.8.6.3 Els programes de reforma interior, protecció i sanejament

Els programes de reforma interior, protecció i sanejament es regulen com a instruments d'execució que s'aproximen respectivament als plans especials d'igual denominació en el cas espanyol.

3.8.7 La disciplina urbanística

La divisió conceptual de l'urbanisme andorrà no és idèntic al sistema espanyol ja que hi ha un desplaçament de figures en les diferents fases de l'activitat urbanística. Així succeeix també amb la regulació de la situació de fóra l'ordenació, que es conté dins el mateix títol que les ordres d'execució i la declaració i la declaració d'estat de ruïna. Quant a la potestat sancionadora, es troba dins el títol relatiu a la protecció de la legalitat urbanística.

3.8.7.1 La desordenació

Segons la LOTUA art.71.g i 126; la Llei 6/2011 i el RC art. 70 i conc es defineix com a aquella situació sobrevinguda que té lloc per incompatibilitat d'una construcció o edificació amb el planejament posterior aprovat. Aquesta figura té com a finalitat que el edifici o instal·lació fóra d'ordenació no prolongui la seva existència més allà de lo que tenia estipulat, atenent l'estat de vida i conservació dels seus elements components. Així mateix, la desordenació d'un edifici no implica automàticament la seva desaparició ni la seva condemna com a bé economico-social. L'instrument de referència per a determinar la situació desordenada és el pla parroquial.

3.8.7.2 Les ordres d'execució

Les ordres d'execució es conceben com a actes administratius per mitjà dels quals les cooperacions locals poden imposar als propietaris la realització d'obres de conservació i millora de façanes. Patis o espais visibles des de la via pública, malgrat no estiguin previstos en el pla o programa de rehabilitació. Aquests treball es sufraguen pels titulars dels immobles, excepte que estiguin inclosos en un programa de rehabilitació urbana destinat a millores d'interès públic o quan afectin a bens privats inclosos en el catàleg del patrimoni nacional andorrà. Els ordres d'execució es sotmeten a límit negatiu de que no pot contradir el dret del propietari a la edificació executada i conclosa amb l'arreglo a llicència conforme al planejament vigent en el seu moment.

La declaració d'estat de ruïna, simplificadament la trobem en la legislació espanyola, compte amb els següents preceptes:

- a) Quan una edificació es troba total o parcialment en estat ruïnós, el comú d'ofici o instància de qualsevol interessat, previ informe tècnic emès per tècnic qualificat i prèvia audiència de propietaris ocupants, declara tal estat i pot acordar la demolició en tot o part en els suposats que es relacionen a continuació.
- b) En cas que el cost de les obres de rehabilitació necessàries superi el 50% del valor de l'edifici o de la planta o plantes afectades, sense comptar el valor del terreny. Es a dir, en el suposat de ruïna econòmica.
- c) Si l'edifici presenta una situació de debilitat general en estructures o ciments.
- d) Si resulta precisa la realització d'obres que no puguin ser autoritzades per trobar-se fóra d'ordenació el edifici de referència.
- e) Quan les circumstàncies d'urgència, de ruïna imminent, ho imposin per perill, el cònsol major pot disposar lo precís respecte de l'habilitat i desallotjament per a seguretat dels ocupants i tercers.

3.8.7.3 La llicència urbanística

Segons la LOTUA art 132 a 134, la Llei 6/2011 de l'art. 135 al 142 i el RC art. 84 s. el control comunal preventiu s'efectua mitjançant la precisa llicència urbanística igual que a Espanya.

La competència administrativa per l'atorgament de llicències correspon al Comú que ha d'encarregar-se de desenvolupar l'actuació, previ informe favorable del ministeri d'economia i territori o de medi ambient o (segons la Llei 6/2011) d'altres atribucions sectorials per raó de la matèria.

El silenci administratiu per termini de dos mesos des de la presentació de la sol·licitud i còpia del projecte d'edificació en casos d'obres de nova planta, reforma, ampliació o rehabilitació

d'edificis, és desestimatori. Periòdicament, es comunica a Govern les llicències atorgades per control, entre d'altres aspectes, de la correcta expedició de les cèdules d'habitabilitat.

Les llicències atorgades amb infracció de les disposicions sobre classificació i règim del sòl són nul·les de ple dret. Queden subjectes a la mateixa, sense perjudici d'altres autoritzacions precises, les següents actuacions:

- Obres destinades a usos provisionals.
- Parcel·lacions, segregacions, divisions de finques i obres d'urbanització.
- Moviments de terres en general, excavacions, desmunts, explanacions i terraplenes, excepte els autoritzats en els oportuns projectes d'urbanització o d'edificació relatius a les actuacions dels incisos anteriors.
- Obres, instal·lacions i equipaments que afectin al subsòl, amb igual excepció que en el punt precedent.
- Obres de nova planta i construccions i instal·lacions de tota classe.
- Obres d'ampliació d'edificis.
- Obres de modificació o reforma que afectin a la estructura o buits exteriors de les edificacions.
- Demolició d'edificis, fora dels supòsits de declaració de ruïna.
- Instal·lació d'anuncis i cartells publicitaris visibles des de la via pública quan no es trobin en locals tancats.
- Tancament de finques i propietats.
- Tala d'arbres o vegetació arbustiva quan constitueixin massa arbòria, bosc o parc.
- Construcció de preses i obres hidràuliques.
- Extracció d'àrids.
- En general, totes les senyalades reglamentàriament.

Obra menor: La figura de l'obra menor es prevé dins de la LOTUA als efectes de sotmeter-se a un procediment simplificat d'atorgament de la llicència (RC art. 76 a 79). Es consideren com a tals aquelles que s'efectuen en edificis existents o en una part d'ells sempre que:

- No comportin variació de la superfície o volum ja existent.
- No suposin reforma o modificació dels elements estructurals de l'edifici, inclosos ciments i coberta.
- No suposin alteració de la composició de les façanes, mesura o disposició de les obertures, exceptuant els aparadors dels locals comercials.
- No vulnerin reglamentacions de seguretat, instal·lacions i construccions.
- No comportin increment del nombre ni reducció de mesura de les unitats que es trobin dividides la edificació originàriament.
- En general, quan es tracti de treball de mínima rellevància en relació amb el conjunt de la edificació.

Segons els Art 61 i 66 de la LOTUA i l'art.94 del RC, les obres promogudes per Govern i els treballs relatius a projectes d'interès nacional i a plans sectorials, aprovats i publicats, no es sotmeten a control comunal ni llicència.

Segons els articles 128, 129, 130 i 131 del RC regeix el sistema de cèdula i certificat d'habitabilitat.

S'ha de tenir en compte que, totes aquelles actuacions que impliquin alteració de l'estat actual del terreny es sotmeten al Decret 27/05/2001 que imposa el tràmit d'avaluació d'impacte i impedeix l'inici de les activitats o obra sense l'autorització prèvia del Comú, després de

l'informe vinculant del o dels departaments competents del Govern. Aquesta disposició s'ha reformat amb el Decret 8/04/2009.

3.8.7.4 La potestat sancionadora

Segons la LOTUA art. 149 a 160, s'ha de tenir en compte els següents paràmetres:

1. La potestat sancionadora és compatible amb la reparatòria, i amb la suspensió d'obres o actuacions en curs, si es procedent. A més, els perjudicats poden exigir a qualsevol dels responsables solidàriament el restabliment i la corresponent indemnització.
2. Les infraccions urbanístiques es defineixen com les vulneracions per acció o omissió a les disposicions contingudes a la LOTUA o en els instruments d'ordenació del Govern o dels comuns, inclosos els reglaments i les normes tecnològiques respectives. S'afirma el principi de supremacia de l'ordre penal, igual que a Espanya.

Les infraccions es poden classificar en molt greus, greus i lleus:

- a) Són infraccions molt greus els incompliments de disposicions relatives a parcel·lacions urbanístiques, obres d'urbanització o d'edificació contràries a la planificació sempre que aquestes conductes afectin a la superfície destinada a domini públic, infraestructures, serveis públics, zones verdes o llocs, espais o bens protegits. Són sancionables amb multa de 30.050,61 a 60.101,21 euros.
- b) Es consideren greus aquelles infraccions lesives de disposicions reguladores de parcel·lacions urbanístiques o obres d'urbanització, ús del sòl, situació, volum, alçada o ocupació d'edificis. Són sancionables amb multa dels euros equivalents a les quantitats de 3.005,06 a 30.050,60 euros.
- c) Són lleus, residualment, les infraccions no subsumibles en les categories anteriors. En tot cas, es qualifiquen com lleus les conductes d'execució d'obres o activitats sense llicència prèvia preceptiva, excepte que s'hagin de considerar greus o molt greus d'acord amb lo anterior. Poden sancionar-se amb multa de 601,01 a 3.005,06 euros.

Són responsables d'aquestes infraccions:

- a) Per les obres executades sense llicència o en contra del seu contingut, el propietari del bé o els agents responsables de la infracció.
- b) Si les obres s'executen amb el recolzament en una llicència expressament constitutiva d'infracció molt greu o greu, també són responsables el facultatiu i el secretari del comú on s'hagi emès l'informe favorable a la concessió de la llicència. En altres casos, la responsabilitat recau en el comú atorgant. També poden ser responsables persones jurídiques.

La competència administrativa per a la imposició de sancions i, en general, exercici de la potestat estudiada correspon al Comú a on s'hagi comès la infracció. No obstant, es preveu la subrogació del Ministeri d'economia i territori en cas que el Comú competent, informat d'accions o omissions contràries a la legalitat urbanística, no hagi adoptat les mesures oportunes i incoat l'expedient sancionador en els vuit dies hàbils següents o, un cop incoat l'expedient, el mantingui paralitzat durant més de dos mesos. Amb caràcter general es precisa una prèvia notificació al Comú amb fixació del termini d'exercici, abans que s'actui pel Govern el Comú no exercit. Tot i que no es precisa expressament la necessitat d'aquest requeriment en la regulació de la potestat sancionadora s'ha d'entendre aplicable, en quant compatible amb ella.

Pel que fa a la prescripció, es fixen terminis de quatre, dos i un any per les infraccions molt greus, greus i lleus, respectivament, a comptar des de la data de comissió o, si és desconeguda, des del moment en que s'hagi pogut incoar el procediment sancionador per existència de signes externs de la infracció.

En cas de conductes continuades, es computa el termini des de la finalització de la situació o des de l'últim acte en que es manifesta la conducta. No es considera imprescriptible cap infracció. No hi ha previsió de terminis de prescripció de sancions. Segons la Codi Penal d' Andorra, text refós 17.12.2008 art 308, es considera delictes urbanístics la edificació o construcció en un lloc expressament prohibit per la llei, castigant-se amb pena d'arrest i inhabilitació per exercici de la professió o càrrec per temps de 3 anys i, en cas de concurs d'ànim de lucre, amb multa addicional de fins el doble del benefici obtingut o que hagi pretendre obtindre. Amb les mateixes penes es castiga al que edifiqui o construeixi amb infracció de les normes de seguretat de manera que pugui posar en perill la vida o salut de les persones.

L'autoritat o funcionari que concedeixi la llicència il·legal per a realitzar una construcció o edificació de les indicades ha de ser castigat amb iguals penes, i a més amb inhabilitació per exercici de càrrec públic per 4 anys, sense perjudici de les penes que puguin procedir d'acord amb altres preceptes del Codi Penal. Poden ordenar-se la demolició a càrrec del responsable, sense perjudici de les indemnitzacions que precedeixin a favor de terceres persones. La temptativa és punible..

3.8.8 Altres lleis

A part d'elles lleis esmentades, s'ha de tenir en compte les següents normes amb incidència en l'àmbit de l'ordenació del territori i l'urbanisme:

- La Constitució, concretament els articles 4 i 27 en els que es refereix al reconeixement del dret de propietat i afirmació de la seva funció social i la competència dels comuns o quarts (en matèria d'urbanisme segons l'article 80.
- Reglament per a la realització de treballs i activitats que modifiquin l'estat actual del terreny del 25 de juliol de 2001.
- Llei d'accessibilitat i del 6 d'abril de 1995.
- Reglament d'accessibilitat del 8 de juny de 1995.
- Decret sobre el règim jurídic de la ocupació, la utilització i la construcció de terrenys afectats per risc d'allau.
- Llei sobre la expropiació del 3 de setembre de 1993.
- Reglament regulador del procediment sancionador del 9 de gener de 1991.
- Llei de patrimoni cultural d'Andorra de setembre de 2003.
- Article 308 del Codi Penal andorrà (text refós del 17 de desembre de 2008).
- Llei del cadastre del 11 de desembre de 2008.
- Llei de racionalització i simplificació dels recursos de la Administració, 23/2010
- Llei dels residus del 25/2004.

A continuació, es mostra el resum de la normativa de l'urbanisme a Andorra.

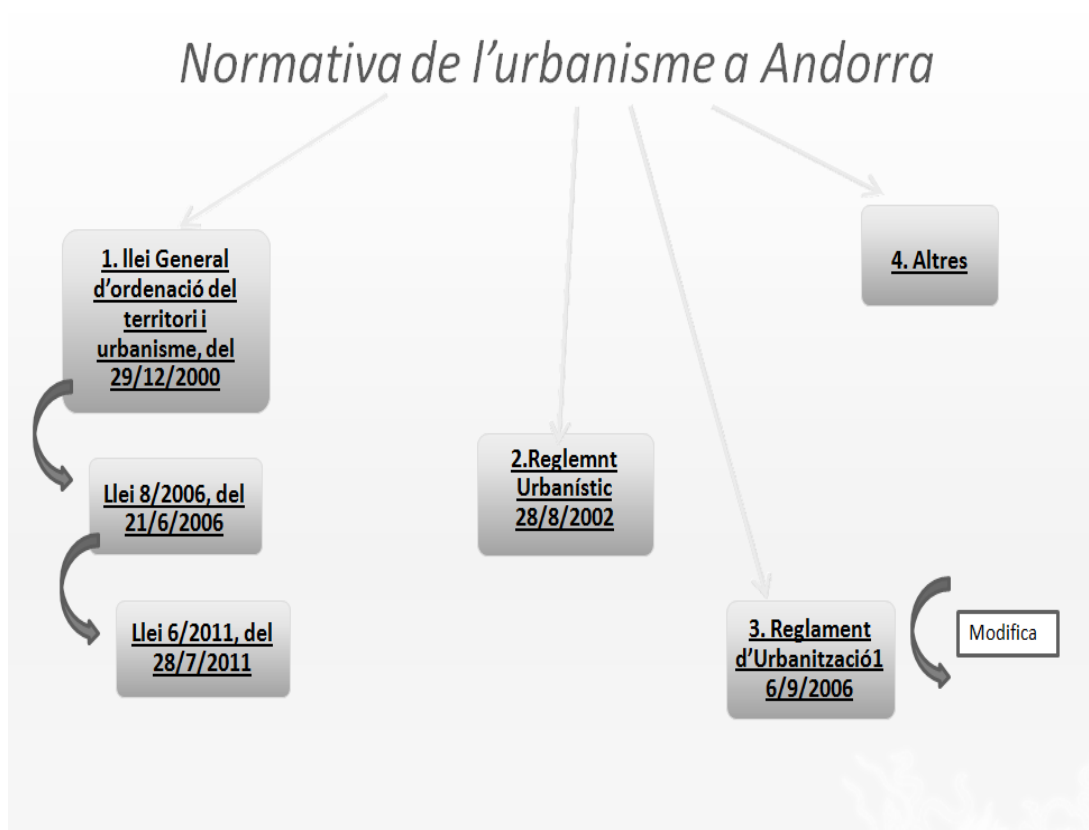

Figura 18 Normativa de l'urbanisme a Andorra. Font. Elaboració pròpia al BOPA.

3.8.9 Propostes de millora

- ✓ Definir zones no urbanitzables en els trams menys impactats dels fons de vall que actuïn com connexions ecològiques i paisatgístiques entre les zones de vessant.
- ✓ Promoure polítiques d'adquisició del sòl per part de les diferents Administracions públiques o de funcions privades a fi de protegir el medi ambient.
- ✓ Integrar les necessitats de conservació i/o restauració del patrimoni cultural en la planificació urbanística.
- ✓ Fomentar la cooperació institucional per a la sostenibilitat urbana i impulsar el desenvolupament d'Agendes 21 locals elaborades de forma participativa. Establir mecanismes de control per part de les organitzacions socials del compliment dels acords de les Agendes 21.
- ✓ Establir una moratòria en la construcció de noves estacions d'esquí i altres infraestructures turístiques de gran impacte ambiental.
- ✓ Promoure plans de restauració de sectors de muntanya degradats (zones sobresaturades urbanísticament, afectades per moviments de terra de gran extensió, etc), i crear una fiança per als nous projectes que permeti finançar-los.

5. CONCLUSIONS

Davant de la problemàtica ambiental a Andorra: contaminació atmosfèrica, acústica, del sòl, de les aigües potables; la urbanització descontrolada; l'ampliació dels dominis esquiables; la massificació turística; entre d'altres, les administracions encara segueixen elaborant projectes i plans insostenibles (PNR, POUPs, etc.) amb importants conseqüències pel futur del país. A més, en molts casos tot aquest conjunt d'actuacions polítiques no es preveuen processos de participació ciutadana en les seves fases d'elaboració i de presa de decisions.

S'ha identificat un problema en la delimitació de les competències entre els comuns i el Govern, especialment, en l'àmbit de l'aigua i les seves concessions i, per tant, cal fomentar la cooperació institucional per evitar possibles tensions entre les diferents parròquies i l'Administració central.

Dins l'àmbit dels residus és necessari l'elaboració d'un nou pla de residus adaptat al nou model de país, a partir d'un ampli procés de debat públic.

Pel que fa als riscos naturals, element essencial en un país de muntanya, s'estan autoritzant edificacions en llocs vulnerables als allaus, a les inundacions o desprendiments, amb el risc que això pot comportar a la seguretat de la població andorrana.

Tot i que Govern té la intenció d'adherir-se al conveni de les Nacions Unides per a la biodiversitat, a dia d'avui el marc legal en matèria de biodiversitat i patrimoni natural és insuficient i presenta importants mancances que posen en perill el futur ambiental del país. Davant d'aquest buit legal que existeix en l'esfera de la normativa de la biodiversitat, patrimoni natural i espais naturals, cal aprovar lleis i polítiques urgents i contemplar l'adhesió a convenis internacionals com és el Conveni Europeu del Paisatge a Florència 2000.

S'ha d'establir una zonificació territorial en diferents nivells d'ús i protecció, amb la finalitat que no s'arribi a la ocupació de terrenys amb un gran valor natural o ecològic. En aquest sentit, el sòl agrícola dels fons de vall és el més amenaçat degut a la expansió urbanística. Cal promoure polítiques d'adquisició del sòl per part de les diferents Administracions públiques o de funcions privades a fi de protegir el medi ambient. Per tal de seguir un model de desenvolupament sostenible s'ha de crear una Agenda 21 nacional impulsada amb el màxim compromís tant dels polítics com de tots els agents socials del país, i les corresponents Agendes 21 locals que l'haurien de desplegar.

A tot això, es constata que la normativa ambiental del país és insuficient i, en molt dels casos, també contraindicada o simplement no s'apliquen; ja sigui per manca de reglaments que les desenvolupin o per manca d'insistència política per executar-les. Caldria per tant, actualitzar i adequar els principis del desenvolupament sostenible sobre la legislació en matèria de: l'aigua, l'atmosfera, protecció dels animals, generació i tractament dels residus i urbanisme i ordenació territorial.

Cal introduir dins del dret ambiental andorrà el concepte de delictes ecològics i la potestat sancionadora de l'Administració i, també és rellevant la coordinació i cooperació entre els comuns i l'administració central per tal d'arribar als propòsits esmentats.

És insuficient publicar un text amb les normes legals ja que també cal un desenvolupament explicatiu i dels seus resultats pràctics per tal d'identificar els reptes futurs. És indiscutible que la difusió pública de la legislació ambiental no tan sols proporcionarà una font d'informació ambientals, sinó que es tracta d'un exercici del dret a gaudir d'un medi ambient en bon estat,

reconegut per la CA. El dret ambiental haurà de dirigir-se cap a la formació d'una cultura legal ambiental fundada en la democràcia dels drets ambientals, dependents dels drets fonamentals i, especialment els drets a la participació política, al coneixement i a la informació, és a dir, al dret a pensar.

Com a perspectiva de futur seria recomanable continuar aquest anàlisi del marc legal ambiental al principat enfocat en l'àmbit parroquial, ja que és aquí a on tenen lloc, en termes generals, l'execució de les diferents polítiques ambientals del país. Si més no, un punt important a tractar seria la visió de la ciutadania sobre els aspectes ambientals locals i la valoració de la informació rebuda per part de les diferents institucions.

6. BIBLIOGRAFIA

Llibres

PALAU, J. & ARGELICH, J. (1996). *Natura i ecoturisme a Andorra, una opció de futur. Programa de conservació i aprofitament ecoturístic del medi natural del Principat d'Andorra*. Andorra. Projecte Horitzó de Crèdit Andorrà. Biblioteca Nacional d'Andorra.

NINOT, J.M.; CARRERAS, J.; CARRILLO, E. & FARRÉ, A. (2003). *Mapa dels hàbitats d'Andorra, escala 1:25000*. Centre de Biodiversitat de l' Institut d'Estudis Andorrans. Format CD.

WEIZSÄCKER E.U.VON (1993). *Política de la Tierra. Una política ecològica realista en el umbral del siglo del medio ambiente*. Editorial Sistema, Madrid, 300 p.

Revistes

Documents publicats

La red de Eurosite i Fundació Territori i Paisatge de Caixa Catalunya. *Manual de Planes de Gestión Eurosite 1999*.

Biblioteca Municipal d'Andorra. *Evolución política de andorra 2008*.

Forçes Elèctriques D'Andorra. *Informe anual 2008: "Responsabilitat Social Corporativa" 2008*

Webs

Butlletí Oficial del Principat d'Andorra [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: <http://www.bopa.ad/bopa.nsf/Index?Openpage>

DRYAS: Medi Ambient, hidrogeologia i Riscos Naturals [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: <http://www.igeotest.ad/Dryas/MediAmbient.htm>

Institut d'Estudis Andorrans [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: http://www.iea.ad/index.php?option=com_content&view=article&id=357&Itemid=167

El Principat d'Andorra [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada el 2 d'Abril del 2012] Disponible a: <http://www.andorraprincipat.com/cat/principat1.php>

Centre d'Estudis de la Neu i de la Muntanya d'Andorra (CENMA) [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: http://www.iea.ad/index.php?option=com_content&view=article&id=99&Itemid=67

Consell General d'Andorra [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: <http://www.consellgeneral.ad/micg/webconsell.nsf/0/5560F8712FC73AABC1256B56002F780B>

Enciclopèdia Catalana [pàgina a Internet]. Barcelona. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: http://www.enciclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0003858

Energia.ad [pàgina a Internet] . Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: http://www.energia.ad/index.php?option=com_content&view=article&id=10&Itemid=55

Centre d'Andorra Sostenible [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: http://www.sostenibilitat.ad/pla_residus.asp?sub=0

Per una Andorra sostenible ara! [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada els dies 12, 13 i d'Abril del 2012]. Disponible a: <http://www.andorrasostenible.org/>

Associació per a la defensa de la Natura [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: <http://www.adn-andorra.org/index.php/publicacions>

Legalis advocats Andorra Natura [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte] Disponible a: <http://www.legalis.ad/category/flaixos-de-dret/normativa/>

Centre de Tractaments de Residus d'Andorra [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada el 14 de Maig del 2012]. Disponible a: http://www.ctr.ad/web/material_didactic.php

Mapa de pèrdues tèrmiques i irradiació solar d'Andorra [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada: 18 i 19 de maig de 2012] Disponible a: <http://www.mapesenergia.ad/>

Forçes Elèctriques D'Andorra [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada el 21 de maig de 2012] Disponible a: <https://www.feda.ad/cas/sostenibilitat/contents/memoria1.aspx>

Advantia assessors. Andorra. [Consultada al llarg del procés d'elaboració del projecte]. Disponible a: <http://www.advantia.ad/legislacio/llei-932010-del-16-de-desembre-de-mesures-de-promocio-de-l-e2%80%99activitat-economica-i-social-i-de-racionalitzacio-d-e2%80%99optimitzacio-dels-recursos-de-l-e2%80%99administracio/>

Sistema informació biodiversitat a Andorra. [pàgina a Internet]. Andorra. [Consultada el 21 de maig de 2012] Disponible a: <http://www.siba.ad/andorra/cas/siba.html>

7. ACRÒNIMS I PARAULES CLAU

ACRÒNIMS I PARAULES CLAU	DESGLOSSAMENT
CE	Constitució Espanyola
CA	Constitució Andorrana
BOPA	Butlletí Oficial del Principat d'Andorra
CG	Consell General
DMA	Departament de Medi Ambient
CTACH	Comissió Tècnica de l'Aigua destinada al Consum Humà
QACH	Qualitat de l'Aigua destinada al Consum Humà
AIA	Avaluació d'Impacte Ambiental
CTR	Centre de Tractament dels Residus
PNR	Pla Nacional dels Residus
CNR	Catàleg Nacional de Residus
CAEA	Classificació d'Activitats Econòmiques d'Andorra
OCDE	Organisme per a la Cooperació i Desenvolupament Econòmic
CEE	Comunitat Econòmica Europea
OMS	Organització Mundial de la Salut
FEDA	Forces Elèctriques D'Andorra
LOTUA	Llei general d'Ordenació del Territori i Urbanisme a Andorra
RU	Reglament Urbanístic
POUP	Pla d'Ordenació i Urbanisme Parroquial
RC	Reglament de Construcció

RDU	Reglament d'Urbanisme
-----	-----------------------

8. PRESSUPOST

A l'atenció de: Dina Chiguen Dian (Tel. 648731573/ e-mail. dina.chiguen@uab.cat)

D'acord amb els serveis prestats per dur a terme la realització d'aquest projecte, li remeto el pressupost detallat en data de 16/4/2012:

DESCRIPCIÓ	QUANTITAT	PREU UNITARI (€)	PERSONES	PREU TOTAL (€)
Hores treballades	200	16.00	1	3500
Dietes	30	10.00	1	300
Desplaçaments	15	3.00	1	45
Materials i impressió	26	4.55		118
SUBTOTAL				3963
IVA (18%)				713
TOTAL (€)				4676

